

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprava 2450
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštai število rač. št. 11.400

„JUTRA“

Največji praznik slovenskega Maribora

PETNAJSTA OBLETNICA ZMAGE GENERALA MAISTRA.

V tistih težkih dneh, ko je slovenski odpor proti nemškemu navalu na Koroškem in Štajerskem vedno bolj pešal, se je vprašal naš veliki pesnik Oton Župančič čisto upravičeno z bojaznijo v srcu: „...kaj bo z vami, vi mejniki štirje, Celovec, Maribor, Gornji Grad, se je vprašal naš veliki pesnik Kernstock mu je pa odgovorjal: »Lieber rauchgeschwätzte Trümmer, als ein Windisch-Maribor!« Nemški »Drang nach Süden« je šel glavno preko dveh točk, preko Koroške, Jesenic in Gorice na Trst, in preko Maribora na Celje, Ljubljano in dalje proti Jadranskemu morju. V prvi vrsti je pa bilo treba zgraditi most vzdolž južne železnice, to se pravi kolonije nemških in pomembnih mest, trgov in vasi, ki naj bi prerezale kompaktno slovensko ozemlje ter ga zastrupile v samem jedru. Prva etapa je bila seveda delo za obkolitev Maribora, ki naj bi dobil z raznarodovitvijo severnega zaledja nemško narodno zvezo s starim nemškim ozemljem južno od Gradca. V ta namen so bile mobilizirane vse nemške bojne organizacije, pritegnjena je bila k delu država in deželna oblast in izdani so bili težki milijoni.

Ves uspeh te nemške akcije je pa bil prav malenkosten, večinoma samo navidez: le v Mariboru samem ter v nekaterih drugih mestih, Ptuj, Celju in drugod, so bili rezultati raznarodovanja globlji in trajnejši. Dežela je ostala po svojem pravem bistvu slovenska tudi med Dravo in Muro. Pomembni in pomembnejši Maribor je ostal sredi kompaktnega slovenskega ozemlja! V takih razmerah nas je zatekla svetovna vojna, ki je proti koncu močno dvignila slovensko narodno zavest tudi v našem severnem obmejnem slovenskem Štajerskem. Podpisovanje majske deklaracije je našlo tu velik odziv, in razpad Avstrije se je pričakoval s polno zavestjo in tudi z zaupanjem v zmago slovenske narodne stvari. Trd oreh je bil samo Maribor, ki so ga imeli Nemci in nemčurji docela v svojih rokah. Slovenski Narodni svet, ki je bil osnovan, da pripravi osvoboditev, se je mogel opirati žal samo na slovenske pravice, ne pa na dejansko moč. Zato so ga Nemci in nemčurji tudi podcenjevali. Toda prav v tistih najbolj usodnih dneh je našel v obdravskem mestu človeka, ki mu je kmalu dal še stvarno oporo. Ta človek je bil sedanji general, naš pesnik Rudolf Maister.

Vse življenje globoko prežet z ljubeznijo do svojega naroda je, dasi avstrijski častnik, pripravil z Narodnim svetom veliko akcijo, kateri je ob polomu Avstrije stopil tudi odkrito na čelo. Pod njegovim poveljstvom in vodstvom so se zbrali hitro prvi odločni slovenski častniki, podčastniki in vojniki in Narod-

ni svet je nehal biti samo moralna, postal je dejanska sila. Dr. Verstovšek, dr. Rosina in ostali voditelji so dobili vojaško moč kot svoje eksekutivno orodje. Vse, kar se je zgodilo pozneje, je kakor napet roman, ki je našel zaključek svojega prvega dela in s tem tudi svoj višek 19. novembra l. 1918., torej točno pred petnajstimi leti, z razorožitvijo nemške »Zelene garde« in popolnim vojaškim zavzetjem Maribora. S tem aktom je bila usoda našega mesta odločena; če ga ne bi bilo, Maribor najbrže nikoli ne bi bil naš. Tudi ozemlje med Muro in Dravo, odnosno Pohorjem bi bila doletela usoda Koroške! In v tem je vsa ogromna veličina dogodka, ki ga letos tako slovesno obhajamo. S tem pa ni bil pridobljen za nas samo Maribor z vsem zaledjem, ampak je bila sploh rešena usoda celokupnega sedaj slovenskega in z Jugoslavijo združenega slovenskega ozemlja. Jasno je namreč, da bi si bili Nemci in Italijani razdelili tudi še ostanek, če bi bili izgubili Spodnjo Štajersko ali le njen pretežni del! Maistrovi borci so tako rešili tudi Ljubljano in vso sedanjo Slovenijo, zato te obletnice ne bi smeli slaviti le mi, ampak vsi!

Vsi poznejši napori Nemcev, da bi bodisi z orožjem v roki ali pa po svoji diplomaciji iztrgali Maribor Slovincem iz rok, so bili zaman. Naša meja sicer ni bila potegnjena tam, kjer so jo zarisali Maistrovi bojovniki, izgubili smo na mirovni konferenci Lucane, Špilje in Radgono, vendar pa tako, da smo na bivšem Štajerskem izgubili sorazmerno najmanj. In tako se je zgodilo, da je ostal trden od štirih Župančičevih mejnikov samo eden, samo Maribor, za katerega smo se najbolj bali. Ostal je naš cel, neporušen, da se ni izpolnila Kernstockova želja. S tem je bil za vedno zaustavljen nemški »Drang nach Süden«; most proti Adriji je bil porušen. Slovinci smo ostali gospodarji na zemlji svojih pradedov, ki so ohranili svojo narodnost kljub tisočletni tuji nadvladi. Velicina te zmage raste tembolj, čimboli se časovno oddaljuje od nas in čimboli se drobe še zadnji ostanki preteklosti. Nemci in nemčurji, ki so še ostali med nami, dolgo niso mogli razumeti dejstva, da je njihove oblasti za vselej konec, in še sedaj se najdejo, ki upajo na spremembe. Mi jim ne kratimo veselja teh sanj, ki se ne bodo nikoli uresničile.

Še 15 let ali kvečjemu še nekaj več, pa o nemčurstvu ne bo več ne duha ne sluha, in tudi nemškutarjenje bo izginilo prav tako, kakor je nastalo. Poznejši rodovi se pa bodo spominjali na suženjsko preteklost samo še tedaj, kadar bodo kot mi sedaj, praznovali obletnice velikega novemberskega dogodka l. 1918.

Sporazum med Rusijo in Ameriko

AMERIKA PRIZNAVA DE IURE SOVJETSKO VLADO. ROOSEVELTOVA POSLANICA KONGRESU, SENATU IN PREBIVALSTVU. SPORAZUM OBSEGA SEDEM TOČK. PODPISAN BO V KRATKEM.

WASHINGTON, 18. novembra. V teku razgovorov, ki sta jih imela v pretekli noči predsednik Roosevelt in sovjetski ljudski komisar za zunanje zadeve Litvinov, je bil dosežen prav v vseh vprašanih popoln sporazum, čeprav so bila pogajanja večkrat prekinjena. Kakor se doznava iz Bele hiše, je poslal predsednik Roosevelt včeraj opoldne posebno poslanico na kongres in senat ter na celokupni ameriški narod, v kateri je napovedal priznanje de iure sovjetske Rusije s strani Združenih držav in vzpostavitev diplomatskih odnosov med obema državama.

WASHINGTON, 18. novembra. Med Rooseveltom in Litvinovim je bil končno dosežen sporazum, ki vsebuje vzpostavitev normalnih diplomatskih odnosov med obema državama in se glasi: 1. Obe državi-pogodbenici se obvezujeta, da ne bosta trpeli nobenega obojestranskega vmešavanja v svoje notranjepolitične razmere. V Združenih državah ne

sme biti v bodoče nobene komunistične propagande več. 2. Državljanom obeh držav se zalamči obojestransko popolno versko in cerkveno udejstvovanje tako v Rusiji, kakor tudi v Združenih državah. 3. Državljan obeh držav uživajo na podlagi obojestranske pravne pomoči enako pravico. 4. Rusija preneha preganjati ameriške državljane v Sovjetski Uniji zaradi gospodarskega volunštva. Vsi zadevni postopki se ustavijo. 5. Sovjetska Rusija se odpove vsaki odškodnini za škodo, ki so jo povzročile ameriške čete leta 1918. v Sibiriji. 6. V času konzularnih pogajanj o zahtevah Združenih držav v Rusiji se podvrže sovjetska vlada izrekom razsodišča. 7. Obe državi upata doseči skorajšnjo in obojestransko zadovoljujočo rešitev problema dolgov. Prednja pogodba je bila danes parafirana, svečano podpisana pa bo v bližnji bodočnosti. Litvinov bo jutri odpotoval nazaj v Rusijo.

Zunanjepolitično delovanje Nemčije

GÖBBELSOVA IZJAVA ANGLEŠKEM U ČASNIKARJU. ALUZIJE NA AVSTRIJO. UGODEN POTEK POGAJANJ S POLJSKO.

PARIZ, 18. novembra. Kakor se poroča iz Londona, je dal državni minister dr. Göbbels sotrudniku lista »Saturday Review« izjavo o sedanjem zunanjepolitičnem delovanju berlinskega zunanjega ministrstva. »Povedati vam morem«, je dejal Göbbels, »da nimajo vezi, ki jih skuša in hoče Nemčija navezati z nekaterimi državami, v nobenem pogledu oživljenega značaja. Oporavamo samo ona ozemlja, ki so za Nemčijo življenjskega pomena in ki jih zato nujno potrebujemo. Vse one, ki življenjskih zahtev Nemčije nočejo priznati, bo smatral narodni socializem za sovražnike nemškega naroda. Mnogokaj gradimo na raz-

umevanju Anglije in Italije ter ne zahtevamo ničesar mimo zmage pravičnosti«.

BERLIN, 18. novembra. Tukajšnji vladni krogi so absolutno rezervirani glede pogajanj, ki se vodijo s Poljsko. Znano je le to, da se pogajanja uspešno nadaljujejo in da se bodo končala s popolnim sporazumom, ker je naletela poljska vlada v Berlinu na popolno umevanje svojih zahtev v zvezi s položajem ob meji. Splošno se poudarja, da pomeni ugoden potek nemško-poljskih pogajanj vsekakor začetek nove in boljše dobe v odnosih med obema državama in veliko popuščanje napetosti na vzhodu Evrope.

Naš novi državni proračun

BEOGRAD, 18. novembra. Danes dopoldne je izdalo predsedstvo narodne skupščine uradno poročilo, v katerem sporoča, da je finančni minister predložil skupščini v imenu vlade osnutek državnega proračuna za leto 1934-35 v razpravo in proučitev. Izdatki so preračunjeni na 10.171.000.000 Din in so znižani v primeri s preteklim letom za nad pol milijarde dinarjev. V enakem razmerju so bili znižani tudi državni dohodki.

Napori za razorožitveni sporazum

RIM, 18. novembra. »Messaggero« in »Giornale d'Italia« objavljata Reuterjevo vest iz Londona, da je angleška vlada na svoji seji sklenila sklicati konferenco štirih velesil v Rimu. Ista lista poroča iz Londona, da se želi, da bi prišel na to konferenco osebno tudi Hitler. (Doselej kaj podobnega Reuterjev urad še ni objavil, temveč je to vest prinesel le »Daily Telegraph« in še ta le kot verzijo.) »Osservatore Romano« poroča pa medtem iz Pariza po informaciji agencije »Havas« da stoji francoska vlada odločno na stališču, da se mora celokupno diplomatsko delovanje končno vendarle končati samo v Ženevi. Če Francija že a priori ne bo dobila take garancije, bo odklonila vsako svoje sodelovanje pri

pogajanjih. Važno je pa tudi, da je sir Simon odgodil svoje potovanje v Pariz in Ženevo.

AMERIŠKE STAVKE.

WASHINGTON, 18. novembra. Te dni je bila dogotovljena statistika vseh stavkovnih gibanj v teku letošnjega leta v Združenih državah in je bilo ob tej priliki ugotovljeno, da je bilo v Severni Ameriki vsega 1.600 stavk, pri katerih je sodelovalo več milijonov ljudi. Izgube na plačah v času stavke se cenijo na nekaj sto milijonov dolarjev.

PROPADEL SPORAZUM O VOJNIH DOLGOVIH.

NEW-YORK, 18. novembra. Angleški delegat Leythross in ostali angleški delegati so odpotovali včeraj v Anglijo. Pred odhodom je podal vodja delegacije zelo pesimistično izjavo o možnosti ureditve vojnih dolgov.

BREZPOSELNOST V ITALIJI.

RIM, 18. novembra. Ministrsko predsedstvo je prejelo poročilo o stanju brezposelnosti dne 31. oktobra t. l. v Italiji. Po uradnih podatkih je bilo omenjenega dne v vsej Italiji 962.868 brezposelnih, med njimi 730.580 moških in 232.288 žensk. Ob koncu meseca septembra je znašalo število brezposelnih 907.463 in je torej v mesecu oktobru znatno naraslo.

Rooseveltove valutne operacije

ZOPETNI NENADNI DVIG DOLARJA. PROTI BEGU KAPITALA. ROOSEVELT HOČE POSTATI SVE TOVNI DIKTATOR ZLATA.

LONDON, 18. novembra. Predsinočnjim se je v zunanjem borznem prometu dolar prav senzacionalno popravil in je notiral napram funtu 5.26, dočim je bil opoldanski uradni zaključek 5.45. Verjetno je, da je ta dvig posledica energičnih ukrepov, ki jih je storila vlada Združenih držav Severne Amerike proti begu kapitala iz države. Ti ukrepi so bili v teku včerajšnjega dne še poostreni. V zvezi s tem poroča »Daily Herald«, da je valutna vojna med Združenimi državami na eni in med Anglijo ter Francijo na drugi strani skoraj neizbežna. Trdi

se, da se bo predsednik Roosevelt skušal dvigniti na položaj svetovnega diktatorja zlata, da tako v mednarodnem merilu doseže ono, kar se v Ameriki ni posrečilo kljub vsem inflacijskim ukrepom, da se namreč izvede zvišanje cen sirovin. Daje bi se morala prisiliti Francija, da tudi ona ukline zlato podlago. Pri tem se opozarja na dejstvo, da je odtok zlata iz Francoske narodne banke zavzel v zadnjih dneh prav alarmanten obseg. Na drugi strani pa se zopet poroča, da je Angleška banka sklenila z vsemi središtvimi braniti frank.

General Maister, osvoboditelj Maribora

Dnevne vesti

Spored proslave osvojenja Maribora

Danes ob 18.30 bakljada. Ob 21. družabni večer v Unionski dvorani.

Jutri v nedeljo ob 9.30 služba božja in druge svečanosti na Glavnem trgu.

Ce bo slabo vreme, bo maša ob 10. v stolnici, slavnostni govori pa v veliki dvorani Narodnega doma.

Polovična vožnja je veljavna od 18. do vključno 24. t. m.

Črnošolec

Zveza Maistrovih borcev opozarja vse udeležence proslav, ki dospo z vlaki v Maribor, naj voznihi kart pri prihodu ne oddajo, ker so veljavne za povratek. Žigovanje voznihi kart bo drevi od 21. ure pri blagajni v unionski dvorani, jutri v nedeljo pa po končanih svečanostih v tajništvu v Narodnem domu. V tajništvu se dobe tudi znaki Zveze Maistrovih borcev.

Rezervni častniki! Uprava mariborske garnizije javlja vsem rezervnim častnikom, naj se jutrišnjih dopoldanskih svečanosti udeležijo v uniformi.

Poziv nacionalnim železničarjem. Podružnica Združenja jugoslovanskih nacionalnih železničarjev v Mariboru poziva vse svoje člane, da se brezpogojno udeležijo spominskih svečanosti, ki bodo drevi in jutri. Članstvo naj se polnoštevilno udeleži drevi sprejema, jutri dopoldne pa službe božje in svečanosti na Glavnem trgu. Ne smemo pozabiti, da so v tistih težkih časih pred 15. leti mnogo pripomogli k osvoboditvi Maribora in njegovega zaledja naši nacionalni tovariši, ki so vršili naporno službo in tako vzdrževali promet na naših železnicah.

»Nanos«! Pozivamo vse člane, da se korporativno udeležijo nocojšnje bakljade. Zberemo se v Vrstovškovi ulici za Pokojniškim zavodom točno ob pol 7. uri. Eleganten plisemski papir v mapah: Zlata Brišnik, Slovenska ulica 11.

Jutri ob 16. uri

Slovensko trgovsko društvo v Mariboru poziva svoje člane, da se sobotnega sprejema Maistrovih borcev v kolikor mogoče velikem številu udeležijo. V nedeljo dopoldne ob pol desetih pa naj se vsi člani udeležijo dopoldanskih slavnosti.

Mariborske spominske svečanosti v radiu. Ljubljanska radio oddajna postaja bo prinašala jutri dopoldne potek spominskih svečanosti, ki bodo dopoldne ob 10. na Glavnem trgu v Mariboru.

Opozorilo mestnega tržnega nadzorstva. Mestno tržno nadzorstvo opozarja branjeve, da morajo danes zvečer do 18. ure sprazniti Glavni trg. Radi jutrišnjih svečanosti na Glavnem trgu pa se morajo umakniti vsi mesarji na Vojaški trg, prodajalci sočivja, zelenjave in kmečki vozovi s sočivjem in sadjem na Vodnikov trg, branjeve pa v Strossmayerjevo ulico.

Podaljšana policijska ura v mariborskih obratih. Z ozirom na nocojšnje svečanosti Zveze Maistrovih borcev, je banska uprava v Ljubljani dovolila za vse mariborske gostilne, restavracije in kavarne podaljšanje policijske ure, in sicer za gostilniške obrate do 2. ure zjutraj, dočim bodo kavarne odprte vso noč.

Nočna lekarniška služba. Prihodnji teden ima nočno lekarniško službo Sirakova lekarna »Pri angelu varhu« na Aleksandrovi cesti.

Iz železniške službe. Premešeni so: kontrolor Franjo Sedej iz Velenja za postajenačelnika v Dravograd, kontrolor Alojzij Korošec z Zidanega mosta za postajenačelnika v Ljutomer, kontrolor Josip Florjančič pa od Sv. Lovrenca na Pohorju za načelnika postaje na Tezno.

Poroka. V ponedeljek 20. tm. se bosta poročila v Malem Grablju na Hvaru znani in ugledni vinogradnik g. Lovro Tudor in posestnica Katica Tudorjeva. V zakonskem življenju želimo novoporočencema vso srečo!

Smrtna kosa. Danes zjutraj je preminila v starosti 65 let zasebnica ga. Marija Petanova, roj. Zorkova. Pokojnica je bila tašča mariborskega okrajnega glavarja g. Milana Makarja. Pokopali jo bodo v ponedeljek 20. t. m. ob 15. uri na mestnem pokopališču na Pobrežju. Blag ji spomin, žalujočim preostalim naše iskreno sožalje!

† **Antonija Korenova.** Včeraj ob 21. uri je preminila gospa Antonija Korenova, zasebnica v Mariboru. Pogreb bo jutri v nedeljo, dne 19. t. m. ob 15. uri na magdalenskem pokopališču. Bodi ji ohranjen lep spomin, žalujočim naše iskreno sožalje!

Žepne ure
Din 50⁻
Budilke
Din 55⁻

urar

M. Jlgger-jev sin

Gospodka ul. 15. Prodaja na obroke.

Nov grob v neodrešeni domovini. Drug za drugim legajo v grob možje borci za pravice slovenskega naroda. Tako je izdihnil včeraj zjutraj svojo blago dušo v Skednju pri Trstu 75letni posestnik in trgovec g. Anton Lavrenčič, oče v Mariboru živečega bivšega prokurista Ljubljanske kreditne banke g. Anteja Lavrenčiča. Pokojnik se je v svojem življenju mnogo udeleževal v društvenem življenju in si tako pridobil neveljive zasluge za napredek slovenskih društev na bivšem Primorskem. Bil je predsednik pevskega društva »Vesela« na Skednju, ki se je pod njegovim vodstvom uspešno razvijalo. Bodi mu lahka neodrešena zemlja, žalujočim preostalim pa naše globoko sožalje!

v dvorani Renčeli

Zadnja pot dr. Antona Muleja. Pretekli četrtek popoldne so pokopali na pobreškem pokopališču bivšega mariborskega odvetnika dr. Antona Muleja. Kako je bil pokojnik priljubljen, je pokazal pogreb, ki so se ga udeležili številni odličniki, dolga vrsta njegovih tovarišev, prijateljev in znancev. Dr. Anton Mulej je bil sin naše lepe Gorenjske. Rojen je bil v Potokih, v mali gorski vasi pod Stolom. Študiral je v Kranju, Ljubljani, Novem mestu, promoviral pa je v Gradcu, kakor takrat večina slovenskih visokošolcev. V sodni službi je prišel v razne kraje Slovenije, dokler se ni iz Gornjega grada preselil v Maribor. Tu je stopil v pokoj leta 1925. in otvoril odvetniško pisarno. Kamorkoli je prišel, se je povsod uživel in takoj zagrabil za delo pri raznih narodnih društvih. Leta 1922. je bil izvoljen v mariborski občinski svet. Bil pa je pokojnik vskozi nacionalno zaveden, a kljub temu lojalen in priazen do vsakogar. Bodi mu ohranjen časten spomin!

Dr. Pivko v Brnu. Preteklo sredo dopoldne je prispel v Brno naš narodni poslanec prof. Ljudevit Pivko. Na kolo-dvoru so ga pozdravili v imenu mesta višji ravnatelj Janik v imenu JČ lige, njen predsednik, naš konzul prof. Filku-ka, nadalje zastopniki vojaških oblasti, podružnice Zveze častnikov, sokolskih žup, italijanskih legionarjev in jugoslovanski deljaki. Opoldne pa se je dr. Pivko odpeljal v Jihlavo, kjer je imel zvečer predavanje.

Lutkovno gledališče Sokola matice v Narodnem domu bo igralo jutri v nedeljo ob 15. uri izvorno pravljico »Zakleti kraljevič«, prvi del v 6 slikah. Opozorjamo otroke, da ne bodo dovoljeni vstop v prostore Narodnega doma pred pol 15.

Na očno gledališče

REPERTOAR.

Sobota, 18. novembra ob 20. uri »Gospoda Glembejevi«. **Znižane cene. Zadnjič.**
Nedelja, 19. novembra ob 15. uri »Roksi«. **Znižane cene. Zadnjič.** Ob 20. uri »Studentje smo«.

Ponedeljek, 20. novembra. Zaprti.
Torek, 21. novembra ob 20. uri »R. U. R.« za red C.

»Roksi« kot popoldanska predstava. V nedeljo 19. t. m. ob 15. uri uprizore Connersovo jako zabavno veseligr »Roksi«, ki tudi v Mariboru splošno ugaja. Ta predstava je namenjena zlasti občinstvu, ki med tednom ne utegne v gledališče ter okoličanom. Opozorjamo na to predstavo še posebej, ker je **poslednja uprizoritev** te veseligr. **Znižane cene.**

Bučarjevo jazz-opereto »Studentje smo« ponove prvič v nedeljo 19. t. m. ob 20. uri. Delo je polno komičnih situacij, glasbene točke so živahne in tako melodiozne, da si jih je občinstvo, ki je bilo pri premieri, takoj osvojilo.

Z velikim zanimanjem se pričakuje naslednja dramska premiera, ki bo koncem prihodnjega tedna. Po dvanajstih letih pojde čez mariborski oder zopet Jurčičev »Deseti brat«. Letošnja premiera bo posebno zanimiva, ker jo pripravljajo znani ljubljanski režiser Ferdo Delak, ki bo delo insceniral na svoj način ter ga je tudi sam predelal. »Desetega brata« bodo odigrali v obliki odrskega romana ter se bo 14 slik zvrstilo s filmsko naglico.

Pri železniških težkočah, izgubljenem teku, zagatenju, napetosti, zgagi, vzpehavanju, tesnobi, bolečinah v čelu, nag-njenju k bluvanju učinite 1—2 čaši naravne »Franz Josefove« vode temeljito iztrebljenje prebavi. Mnenja bolnišni- izpričujejo, da jemljejo »Franz Josefovo« vodo radi tudi oni, ki morajo dolgo po-legati v postelji in jim zelo prija voda. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vsaki lekarni, drogeriji in vseh specerijskih trgovinah.

Sokol II Pobrežje

Polkovna slava. Prihodnji četrtek 23. tm. praznuje mariborski 45. pehotni polk svojo slavo v spomin, ko je bila usoda Maribora varno odločena pred 15 leti v našo korist. Na ta dan bo dopoldne ob 11. na dvorišču meljske vojašnice služba božja in rezanje kolača, popoldne pa bo tam vojaško veselje.

Hrvatsko stenografsko društvo v Zagrebu je povabilo g. A. R. Legata, ravnatelja in lastnika tukajšnje privatne trgovske šole, da mu predava o nemški stenografiji od Gabelsbergerja do sedanjosti in o očetu bolgarske stenografije Slovincu prof. A. Bezenšku. Prvo predavanje bo meseca januarja.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v soboto ob 20.15 predava g. univ. prof. dr. Novak o grobnici mladega egiptovskega kralja Tutankhamna in v moderni Palestini na podlagi mnogih lepih projekcij. Odkritje v grobnici najdenih dragocenosti je pomenilo pravo svetovno senzacijo. V ponedeljek 20. novembra pa predava znani zaslužni narodni delavec g. Radivoj Rehar, urednik v Mariboru, o prevažnem problemu sedanjega časa — o krizi internacionalizma. Internacionalizem, pred kratkim impozantna duhovna in materialna moč, leži v mnogih državah zlomljen na tleh in porajajo se vse druge sile, ki vodijo človeštvo v nepoznan svet.

Najceneje potujete

ako kupite vozne karte pri

Biletarni Putnik

proti. menjalnica Maribor, Aleksandrova c. 35

Mariborski odvetniki so počastili spomin svojega umrlega tovariša g. dr. Antona Muleja s tem, da so razen venca darovali še za mestne uboge znesek Din 375 in za revne visokošolce znesek 300 dinarjev.

Dijaški kuhinji v Mariboru je poklonila Celjska posojilnica d. d. v Celju 300 Din namesto venca na grob g. dr. Antona Muleja, dolgoletnega zaslužnega člana predstojništva mariborske podružnice. Najlepšo zahvalo izreka odbor.

† Peter Grasselli

Včeraj je umrl v Ljubljani v svojem stanovanju v starosti 93 let bivši ljubljanski župan g. Peter Grasselli, oče višjega državnega pravdnika v Ljubljani g. dr. Mirka Grassellija. Od svoje najzgodnejše mladosti je bil mož, ki so ga včeraj položili na mrtvaški oder, vedno na prvih mestih v narodnih in kulturnih bojih, ter ni položil rok križem tudi v svoji visoki starosti. Užival je med ljubljanskimi meščani in širom vse Kranjske velik ugled. Neprecenljive pa so njegove zasluge v bojih za naše narodne pravice. Bil je med ustanovitelji Južnega Sokola in je ob zadnjih sokolskih svečanostih v Ljubljani oblečen kot Sokol pozdravljal sokolsko armado, ki je manifestirala mimo njegovega stanovanja. Ni bilo narodnega društva, kjer ne bi bil predsednik, ali pa vsaj podpredsednik. Pokojnik pa je tudi najstarejši jugoslovanski novinar, saj je od svoje najzgodnejše mladosti sodeloval pri vseh slovenskih naprednih listih in se je po njegovi iniciativi pred 61-letni preselilo uredništvo »Slovenskega Naroda« iz Maribora v Ljubljano. Leta 1882. je bil izvoljen za prvega slovenskega župana bele Ljubljane. Kot župan se je predvsem boril za slovenski jezik na magistratu. Potresna katastrofa leta 1895., ki je zadela Ljubljano, ga je tako petla, da je odložil županstvo. Izvoljen pa je bil tudi v deželni zbor Kranjske. Z njim je legel v grob mož, ki ga ni mogla prezreti niti bivša Avstrija, čeprav je bil ves čas odkrit in borben Slovenec. Za svoje neprecenljive zasluge je bil odlikovan z visokimi odlikovanji. Petru Grasselliju slava!

Postaja za socialno skrb rekonvalescentnih delavcev v Mariboru, dostavlja vsem industrijalcem, obrtnikom in trgovcem posebno okrožnico, s katero vabijo delodajalce in delojemalce k pristopu in sodelovanju pri novi instituciji. Delodajalci in delojemalci, uvažujte prošnjo postaje. Le v vzajemnosti je moč! Rešitev današnjih težkih časov pa pričakujte le v samopomoči.

Krožek brezposelnih učiteljev sporoča, da je naslednji sestanek članic v nedeljo ob pol 9. uri dopoldan. Tajnica.

Združni tečaj Združenja brezposelnih učiteljev se prične v torek 28. tm. Prijave se sprejemajo vsak torek in petek med uradnimi urami, t. j. od 10.—12. ure. Tajnica.

Brezposelni intelektualni delavci! Borja dela za intelektualne poklice je pred 14 dnevi razposlala vsem brezposelnim posebne statistične prijavnice, na podlagi katerih bo sestavila statistiko vseh brezposelnih in pod ceno zaposlenih duševnih delavcev obeh mariborskih krajev. V interesu vsakogar je, da takoj odda pravilno izpolnjeno prijavnico. Kdor je pomotoma še ni dobil, jo dobi v ponedeljek, sredo ali soboto od 10.—12. ure v pisarni Borze, Sodna ul. Šele na podlagi te statistike bo imela Borza dela možnost, da izvede kakršnekoli uspešne akcije in intervencije pri drž. in samoupravnih oblasteh ter pri delodajalcih v znamenju vsestranske zaščite interesov brezposelnih in za dosego sigurne in eksistence: možne zaposlitve.

Alfredo Panzini:

Železniški tat

Ekspresni vlak Rim-Napolj je pravkar prispel v Caserto, ko se je začelo daniti. Sedem možakov, ki so v temi skupaj potovali in skupaj kimali z zaspanimi glavami, se je predramilo in gledalo, gledalo drug drugega...

Tedaj so se odprla vrata, mrzel zrak je zavel in sprevodnik je dejal:

»Kdor se pelje v Napolj mora izstopiti. Ta voz gre v Foggio.«

Tedaj je sedem »zaspancev« zamrmralo nerazumljive besede, zdrznili so se in izstopili. Ostal je samo eden.

»Sedaj bom vendar že zaspal,« sem si dejal zadovoljno, kajti vso noč nisem mogel zatisniti očesa, stisnjen in zmlet med dvema debeluharjema, ki sta srečno smrčala, kakor bi šlo za stavo.

V resnici nisem ostal sam. V nasprotjem kotu je bil kup blaga, ki ni bil samo plašč. Morda je bil v njem človek. Noč je bila že prešla, a dan se še ni navedel; ni se dalo dobro razločiti.

Zveza mladih intelektualcev sporoča, da se bodo večerni tečaji začeli s prihodnjim tednom. Vse podrobnosti so razvidne iz okrožnice, ki je nabita na društveni razglasni deski pred društveno sobo.

Azilni sklad PTL. Začetkom meseca je PTL razposlala nekaterim hišnim gospodarjem okrožnico s ponovno prošnjo, naj polagajo s svojimi najemniki protituberkulozni dinar v azilni sklad. Če bi slučajno kak hišni lastnik, ki že prispeva v fond, prejel tako okrožnico, naj oprostí in smatra, da mu je bila pomotoma poslana. Ostale pa vljudo prosimo, da se blagovolijo odzvati klicu lige in klicu najbednejših med nami.

Delodajalci, spomnite se brezposelnih intelektualcev! Dajte jim dela, dajte jim kruha!

Ruska balalajka vsak dan v »Veliki kavarni«.

Sobota, nedelja, jetrne, krvave klobase. Gostilna »Transval«, koroški kolodvor.

V »Grajski kleti« danes in jutri koncert.

Miklavžev večer s peštrim sporedom priredi kulturno društvo »Triglav« v soboto 2. decembra v Narodnem domu.

Radio Ljubljana. Spored za nedeljo 19. t. m. Ob 8.15: poročila; 8.30: gimnastika (Lojze Vrhovec); 9: versko predavanje, predava dr. Potočnik; 9.30: orgelski koncert (Pavel Rančihaj); 10: življenjska moč naroda (dr. Petrič); 10.30: operne arije s spremljevanjem radioorkestra, poje ga. Pavla Lovšetova; 11.30: slovenska glasba, izvaja radio-orkester; 12: čas, reproducirana stara in moderna plesna glasba; 12.30: reproducirana instrumentalna glasba: koračnice; 16: iz sadjarstva in vinarstva III, predava inž. Lukman; 16.30: ljudska igra; 17.30: reproducirana glasba; 20: romantične overture, izvaja radio-orkester; 20.30: reproducirana glasba; 21: koncert slovenskega vokalnega kvinteta; 21.30: čas, poročila; 21.50: koncert tamburaškega okteta; 22.50: reproducirana glasba. — Spored za ponedeljek 20. t. m. Ob 12.15: reproducirani instrumentalni koncert (izlet v tuje dežele); 12.45: poročila; 13: čas, reproducirani instrumentalni koncert (operetni valčki); 18: gospodinjstva zdrava prehrana (ga. Humekova); 18.30: znanstveno predavanje, predava prof. Pengov; 19: reproducirani violinski koncert; 19.30: geografski položaj Jugoslavije (dr. Reja); 20: reproducirana domača lahka glasba; 20.30: prenos opere iz Beograda, vmes čas in poročila.

Kino Union. Do vključno ponedeljka prvovrstni vefilim »Noč velike ljubezni« z Gustavom Fröhlichom in slavno pevko Jarmilo Novotno v glavni vlogi. Krasni posnetki Carigrada.

Grajski kino. Danes premiera »Priporočke gospodične Hoffmannove«. Najboljša in najveselejša veseloigra. Srčkanja Anny Ondra. Najnovejši Paramountov žurnal.

Pri slabih prebavi, slabokrvnosti, shujšanju, bledici, obolenosti žlez, izpuščanju na koži, tvorih uravna naravna Franc-Jozefova voda izbirno toli važno delovanje črevesja.

Ekspresni vlak v Napolj se je takoj odpeljal dalje in voz, v katerem sem bil, je ostal na tiru dovelj časa, da se je med tem do dobra zdanilo.

Skozi šipo sem videl, kako je črtalo pomladno jutro ljubke zlate pramene v nebo. V daljavi se je videl kraljevski grad Bourbonov. Koliko zgodovine se je odigralo v njem!

Zagrnil sem z zastorom zgodovino in pomlad ter zaspal.

Ko sem se prebudil, sem videl pred seboj temno rdečo čepico načelnika postaje in dva stražnika. Vlak je stal in vrata so bila odprta.

»Kje smo?«

Videl sem apeniško solnce in samoto.

»Ali je bila tu pozabljena listnica?« Načelnik postaje je vprašal tako. Gotovo me je bil on prebudil iz spanja.

Z rumeno brzojavko v roki je hodil po malem vlaku ter spraševal.

»Ali je bila tukaj pozabljena listnica?«

»Kje smo bili?«

»Na majhni postaji med Caserto in Foggijem.«

Občinski proračuni. Prišel bo čas, ko sestavljajo občinski uradi svoje proračune za bodoče poslovno leto. Menda ne bo nihče zameril, če tem potom opozorimo in prosimo župane in občinske odbornike, naj ne prezre pomembne akcije, ki jo vodi agilna Protituberkulozna liga v Mariboru in naj v ta namen vneso v svoj proračun izdatni znesek za podkrepitev gradbenega fonda za zgradbo azila PTL. Predvsem pridejo v poštev sosedne občine mesta Maribora. Prošnja je gotovo upravičena in tudi utemeljena, zlasti ker biva pretežna večina delavstva, kateremu je namenjen protituberkulozni dom, prav v sosednjih občinah. Občine pa so dobile po novem zakonu širši obseg in s tem tudi večjo finančno moč, tako, da bo pri količkah dobri volji lahko ustreči zahtevi, ki jo narekuje potreba današnjih časov. Če upoštevamo, da so prav postavke za socialne potrebe v času krize ponos vsakega javnega proračuna, lahko upamo, da ne bodo prezrli občinski uradi zadevne prošnje mariborske Protituberkulozne lige. Z združenimi močmi se lahko marsikaj stori!

Nove telefonske zveze. Te dni so bile otvorene nove telefonske relacije med Ljutomerom in telefonskimi postajami Gleichenberg—Bruck a. M., Judenburg, Kapfenberg, Kindberg, Lipnica, Leoben, Weiz, Celovec, Linc, Solnograd in Inmost.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 92. številki: Uredbo o velikosti nagrad dnevnice izseljeniške službe v tujini, dopolnitev pravilnika za izvrševanje zakona o zatiranju rastlinskih bolezni in škodljivcev; navodila za sestavo občinskih proračunov za prihodnje proračunsko leto; navodila za sestavo proračuna mestnih občin za leto 1934; odločbo o nakupu semenja detelje in lucerne v notranjem prometu; odredbo o izvozu semenja lucerne in detelje iz naše države; uvoz semenskih kulturnih rastlin iz Madžarske; nove telefonske relacije in razne objave iz »Službenih novin«.

Izjava in opozorilo! Podpisana Narodna strokovna zveza, podružnica Maribor, je izvedela, da se je g. T o m a ž i č i č Ludvik (imenovan tudi T o m a n i č) predstavil kot tajnik NSZ. Radi tega javlja vsem članom in članicam, kakor tudi ostali javnosti, da gosp. Tomažič ni bil nikoli član niti tajnik NSZ in da nima pravice nabirati članov in kakršnihkoli članskih prispevkov. Posebno pa opozarjamo vsa podjetja, da nima imenovani nikakega pooblastila v imenu NSZ in prosimo, da imenovanega takoj prijavijo oblasti, če bi se še kje pojavil kot zastopnik NSZ. O vsakem takem primeru pa naj obveste tudi nas. — **Narodna strokovna zveza, podružnica Maribor.**

Opomni za plačilo davkov. V smislu zakona o neposrednih davkih je potekel skrajni rok za plačilo IV. četrtletnega obroka zgradarine, pridobnine, davka na poslovni promet, rentnine, družbenega davka in vojnice 15. t. m., drugi polletni obrok zemljarine pa že 1. t. m. Mariborska davčna uprava opominja vse davčne zavezance, ki so zastopali s plačilom, da plačajo davke v 8 dneh, sicer bo uvedla prisilno izterjavo.

Kaj se je zgodilo. Rekli so, da je neki gospod pozabil listnico, ko se je presedel v Caserti. Našli niso ničesar in vlak se je odpeljal. Šele potem, ko se je bil vlak premaknil in sem začel jasno gledati, sem opazil rumeno listnico, ki je ležala v mreži pred menoj. Ali je bila to izgubljena listnica?

Najprvo sem se hotel dvigniti, stopiti na hodnik in reči stražnikom.

»Izgubljena listnica je tukaj.«

Toda takoj sem se premislil in sklenil, da tega nikakor ne storim. Te listnice vobče ni bilo. Stražnika nista bila našla ničesar in načelnik postaje je rekel: »Ničesar ni tu!«

In moram izjaviti, da nisem nikoli kradel. In to povem kot suho dejstvo.

Važno bi bilo vedeti, kaj vsebuje ta listnica. In če vsebuje veliko vrednosti.

Drugi potnik (za onim plaščem je namreč v istini ždel možak) je spal. Da, gotovo je spal. Vendar... Tu pride majhen predor. Razburjen se dvignem in poptipljem listnico. Bila je zaklenjena s ključem. Kako kratek je bil ta predor! In če

KOLINSKA

CIKORIJA

PRAVI DOMAČI IZDELEK

Sejem za prašiče. Na včerajšnji sejem so pripeljali 292 prašičev. Od teh je bilo prodanih 104. Cene so bile naslednje: 5 do 6 tednov stari 100—115 Din, 7 do 9 tednov 120—140 Din, 3 do 4 mesece stari 200—250 Din, 5 do 7 mesecev 350 do 400 Din, 8 do 10 mesecev 450 do 560 Din in leto stari 600 do 750 Din. Kilogram žive teže so prodajali po 7 do 8 Din, mrtve pa 9.50 do 10.50 Din.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 7.3 stopinj C; minimalna temperatura je znašala 7.2 stopinj C; barometer je kazal pri 15.6 stopinjah 743, reduciran na ničlo pa 741.1, relativna vlaga 90; vreme je jasno.

Študenti pri Mariboru

»Potepuh« pridejo zadnjič v Sokolski dom jutri v nedeljo 19. t. m. ob 19. uri. Vsi, ki bi se radi še enkrat pri tej opereti nasmejali do solz, so vljudo vabljeni! Vstopnina samo 2, 4, 6, 8 Din. Igra žel. godba »Drava«.

Pomožna akcija za brezposelne in bedne študente in Radvančane je v polnem teku. V evidenco se je doslej javilo v obč. uradu 120 oseb, ki prosijo pomoči čez zimo. Obč. uprava bo po nabiranih polah naprosila ostalo prebivalstvo za pomoč. Vsak hišni lastnik bo dobil polo za vse svoje stranke. Darila v denarju ali v obleki in obuvala bodo dobrodošla, zlasti ker predstavlja število brezposelnih pribli. trikrat večje število bednih otrok. Obč. uprava se je s prošnjami za pomoč obrnila tudi na vse druge merodajne činitelje, ki 7000 duš štejejo občine gotovo ne bodo prezrli.

Občinski odseki so se konstituirali v svojih sejah že vsi in so tudi pričeli že z intenzivnim delom. Predsedniki odsekov so: finančni: g. Vranc, gradbeni: g. Kaloh, cestni: g. Omulec, socialni: g. Brenčič, ubožni sklad: g. Kac, pokopališčni: g. Pušnik, obrtni: g. Kumperščak, kmetijski: g. Kolnik, razsvetljavni: g. Španer in šolski: g. Kaloh.

bi bilo v listnici 10.000 lir? In če bi jih bilo dvajset tisoč? In zakaj ne sto tisoč? Sto tisoč lir bi moglo spremeniti gospodarski položaj človeka, v kakršnem sem jaz, ki nimam visokih zahtev in bi odpravila nepotrebno oklevanje med potrebnimi in nepotrebnimi izdatki. In če bi bil milijon? Nu, pol milijona bi mi zadoščalo.

Petsto tisočakov, kakor knjiga filozofske zbirke s petsto listi, samo malo lažja. Da, pol milijona bi šlo čisto dobro, saj se spodobi, da je človek ponižen v svojem pohlepu. Kaj naj bi storil s pol milijonom?

Presramežljiv sem, da bi to povedal: razbrzdane misli so se mi porodile v možganih in bolje, da jih ne pišem podrobneje. Gola resnica pa je, da sem zahrepenel po toliko stvarih, na katere nisem nikoli mislil. In še bolj nesramno je to, da se jih niti nisem sramoval. Sladko sem sanjal. Ljudje pravijo, kako dragocen je denar, ki si ga je človek položil na stran v potu svojega obraza! Toda prav nasprotno je res! Dragocen in sladek je denar, o katerem ne veste, kako

Ptujska umetnostno-zgodovinska odkritja v letih 1928 do 1933

OB 40LETNICI MUZEJSKEGA DRUŠTVA V PTUJU.

Kakor znano, slovi naše mestece po svojih umetnostnih spomenikih, cerkvah in njih opremljenosti, prekrasnem muzeju, po svojem gradu z obsežnimi zbirkami daleč po svetu in je pravi biser Slovenije. Ko so pred petimi leti adaptirali čestitliv dominikanski samostan za stanovanje in muzejske prostore, so nepričakovano odkrili bogate in izredno zanimive umetnostne zaklade iz srednjega veka.

Dominikanski samostan, v katerem je sedaj nastanjen mestni Ferkov muzej, je l. 1230. ustanovila pobožna Mehilda, vdova ptujskega gospoda Friderika III. v svoj in možev blagor. Prvotna stavba je bila mnogo manjša od današnje in je obsegala poleg skromnega samostana le manjšo kapelico z dvojnimi krasnimi okni, ločeni po dveh ličnih stebričkih med veličastnim portalom. To je poleg oken tipičen primer prehoda romanskega sloga v gotskega. Ugotovljena je tudi apsida z grobnico; kapelica pa je bila pokrita nekoliko z ravnim stropom ter so bile stene okrašene s patronirano slikarjo. Na čeli fasadi, t. j. vzhodni steni kapele in samostanskega poslopja, so odkrili pod ometom prav dobro ohranjene freske iz prve polovice 14. stol. Ves ta prostor je bil v glavnem razdeljen v tri pasove, izmed katerih je bil spodnji skoro docela uničen, srednji je vseboval v krogih ležeče grbe raznih dobrotnikov (grb rodbine Schwanberg, grb marenberških gospodov). V zgornjem pa so ostanki raznih fresk, pred vsem Matere božje z Jezuškom na prestolu, nato takozvana »missa st. Gregorij« t. j. fragment trpečega Zveličarja, obdanega od orodja, s katerim so ga mučili, sv. Janeza Krstnika in potem še nekega nadškofa v slavnostnem ornatu. Med drugimi ostanki sta še dva pasova klečečih dominikancev na rdečem ozadiju. Napisi, v kolikor so še čitljivi, se nanašajo večinoma na mrtvaške napise raznih dobrotnikov in menihov. V nekdanjem zvoniku poznejše cerkve je na steni votivna slika iz srede 14. stol., ki nam predstavlja dominikanskega guardijana z napisom »Miserere mei Jesus«, levo od njega pa kaže do pasu v sarkofagu stoječi Zveličar svoje rane. Ves prizor je še okrožen z gotškim baldahinom.

V 15. stol. stala samostan in cerkev znatno povečana in prezidana. Za spoznavanje gotike naše ožje domovine je neprecenljive vrednosti gotški križni hodnik. Zlasti važne so gotške skulpture sklepnikov na stropu, ki predstavljajo v obliki medaljanovo doprsne podobe apostolov, svetnikov in druge simbolične embleme. Važna so nadalje v njem še lepa gotška okna in portal z roseto proti samostanskemu vrtu. Posebne pozornosti pa je vredna dobro ohranjena freska iz 16. stol. »Marijino oznanjenje«. Levo od Marije je Janez Krstnik, desno sv. Mihael. Tip slikarje pripada novemu lepemu okusu, ki ga je gojilo pod vplivom renesance Dürerjevo nasledstvo. Koncem 17. stol. so ponovno prezidali dominikanski samostan s cerkvijo. Prez-

biterij, ki je bil doslej obrnjen proti vzhodu, so preložili proti zahodu in cerkev je dobila svojo lepo baročno fasado. Razen te fasade je najdragocenejši del vse stavbe refektorij s svojo fino štukaturo in freskami iz 18. stol. Šestnajst svetnikov in blaženih dominikanskega reda, upodobljenih na stropu, gleda med girlandami, cvetjem in bogato štukaturo na opazovalca. Na stropu v ovalih so čudovito lepe freske »Kristus z učencema na poti v Emaus«, »Kristus razmnožuje kruh in nasiti 5000 ljudi«, »Mojzes in judovsko ljudstvo v puščavi pri nabiranju mane« in končno »sv. Tomaž Akvinski pri pojedini na dvoru Ludvika Svetega«.

Pravi biser v refektoriju je gotški križni oltar, ki je nekoč stal pozabljen in zapuščen že mnogo stoletij v krstni kapeli mestne župne cerkve. Je to tako mojstrsko delo, da ga ni na Slovenskem enakega. V glavnem ločimo na oltarju tri dele, takozvano predelo, srednji del z gotško rezbarijo in zgoraj zaključeno gotška križa, od katerih je troje pritrjenih in dvoje premakljivih. Odprti oltar nam pokaže svojo praznično, zaprti pa svojo delovniško lice. Sedaj k prvemu! V treh rdečih, fino posrebljenih okvirjih so na zlatih, nežno graviranih ploščah nabožni prizori. Na srednjem polju vidimo Marijino smrt v krogu apostolov, levo sv. Hieronima, desno sv. Marka z evangelijem, obema ob nogah po enega leva. Če zapremo oltar, zapazimo na tapetnem vzorcu med Marijo in apostolom Janezom Zveličarja na križu; levo na stranskem križu sv. Miklavža v slavnostnem ornatu s tremi zlatimi jabolki in škofovo palico, desno pa v meniški halji sv. Bernardina s križem in knjigo v rokah. Na predeli držita dva angela v zelenih haljah Veronikin prti z Zveličarjevo podobo in tvorita z ostalim harmonično celoto. Čudoviti umotvor je nastal najbrž po l. 1455 in ga pripisujejo solnograškemu mojstru Konradu Laibu. Na nasprotni strani oltarja vidimo v mali vdolbini lesen pozlačen kip sv. Jurija v oklepu, stoječega na zabodenem zmaju. Ta umetnina, ki je tudi dolgo bila neopazena, sodi v začetek XV. stol.

V dolnjem delu mesta stoji mogočni minoritski samostan. Prvotna stavba, ki je nastala najbrž v l. 1229—1239, je po svojih umetninah, freskah in slikarjih precej podobna dominikanski. Kakor omenjeno, je nastal samostan v 13. stol., torej v dobi zrele gotike, kar zlasti potrjuje hruškasti prerezi gotških obočnih reber, cvetkasti kapiteli stebrov, novo odkrita got. okna itd., ki so jih izluščili iz ometa pri restavracijskih delih l. 1931. Ko so odstranili levi stranski oltar, so našli skromne ostanke kamenitega gotškega baldahina z ličnima in vitkima stebričkama. Ozadje na steni so svoji čas krasile freske, ki so pa žalobno zelo poškodovane. Pod baldahinom, ki je okrašen s stolpiči, vidimo Kristusa-Kralja na prestolu, okoli njega pa sedijo najbrž njegovi apostoli. Zdi se, da prizor

predstavlja božjo sodbo. Posebno znamenita je Zveličarjeva krona, ki je precej podobna korolingskim.

Od freske za desnim stranskim oltarjem se pa je ohranilo le bore malo, a kar je ostalo, je zelo važno. Predstavlja nam smrt sv. Frančiška. Na nizkem odru leži svetnik z lahko nagnjeno glavo in zaprtimi očmi. Okoli njega stojijo njegovi sobratje z gorečimi svečami in križem ter objokujejo smrt sv. Frančiška.

Te važne freske so nastale v drugi polovici 13. stol. in so za našo srednjeveško ikonografijo dragocena obogatitev.

Muzejsko društvo vabi vse člane in ljubitelje naših umetnin na proslavo 40-letnice, ki bo jutri v nedeljo 19. novembra t. l. ob 10. uri v refektoriju mestnega Ferkovega muzeja. Ob tej priliki bo predaval ban. konservator g. dr. Fr. Stelč o ptujskih umetnostno-zgodovinskih odkritjih v zadnjih petih letih. A. S.

Krožek upokojenega učiteljstva v Mariboru

Redni mesečni sestanki. Nekdanje tovaršstvo še ni izumrlo. Stanovske težnje.

V našem prijaznem Mariboru se kaj radi naseljujejo upokojenci vseh strok, da v njem prežive zadnja leta svojega življenja kolikor mogoče udobno in mirno. Naš Maribor je že po svoji legi in milem podnebjem — razen letos, ko se je vreme docela izneverilo vsem tradicijam — kakor nalašč ustvarjen za to. Velikomestnega trušča ne pozna, da bi šel upokojenec na živce. Mesto ni preveliko in si kmalu v prosti naravi, če si je poželjš. Vendar je pa že toliko, da te ne spozna vsak paglavec na cesti in hodiš lahko mirno in nenadlegovan. Pa še nekaj ima naš Maribor, česar nimajo druga mesta. Tista prijetna domačnost, ki vlada med različnimi sloji in dela življenje tudi v sedanjih težkih časih ne samo znosno, ampak tudi prijetno. V Mariboru ni kast niti med aktivnim uradnistvom, še manj pa seveda med upokojenci. Za zabave in razvedrilo pa je preskrbljeno tudi dovoli, včasih še preveč. Tudi življenje ni v Mariboru ravno predrago, kar je treba zlasti dandanes tudi vpoštovati.

Vse to je privabilo v Maribor veliko število upokojencev vseh vrst. Prišlo bi jih pa še mnogo več, ako bi bile stanovanjske razmere zlasti prva leta po prevratu ugodnejše. Saj še sedaj primanjkuje zlasti manjših stanovanj.

Noben drugi stan pa nima med seboj tako tesnih stikov kakor prav upokojeno učiteljstvo. To je nekaj povsem naravnega in samo ob sebi umevnega. Tovarištvo je postalo med učiteljstvom že tradicija. In ta tradicija ni mogla izginiti iz njihovih vrst z upokojitvijo. Nehote so iskali drug drugega, dokler se niso našli. In tako si je že v prvih letih po prevratu osnovalo upokojeno učiteljstvo v Mariboru svoj krožek, ki prireja vsak mesec

redne sestanke. Enkrat na mesec se zberejo v kakšnem lokalu in kramljajo o časih, ki so bili ter si potožijo križe in težave, katere jih tero sedaj.

Pa bi kdo mislil najbrže, da so sestanki teh starih kulturnih pionirjev pusti in dolgočasni. Pa bi se temeljito zmotil. Na teh sestankih je navadno prav živahno in kratkočasno. Nekaj uric ti mine, da se komaj zaveš. Slišiš marsikaj resnega, a tudi pikrih šal ne manjka, da se lahko prav od srca nasmeješ. Krožek obiskuje tudi lepo število upokojenih učitelj in pa vdov po učiteljih. In vse se počutijo ob takih prilikah kakor ena sama družina. Zato se teh sestankov prav rad udeležuje vsak, komur le dopušča zdravje, da zamore iz hiše.

Tak reden sestanek je imelo upokojeno učiteljstvo pretekli četrtek. Udeležilo se ga je nad 40 tovarišev in tovarišč. Vodja krožka je obširno poročal o sestanku zastopnikov vseh organizacij upokojencev v državi, ki se je vršil v Slavnskem Brodu sredi oktobra. Zakaj tudi upokojenci morajo braniti svoje pravice. Tudi oni imajo svoje težnje, ki jih je treba zastopati. In zato so se organizirali po vseh večjih centrih. Tudi v Mariboru obstoja društvo državnih upokojencev. Ima že nad 600 članov, da si se je ustanovilo še-le spomladi. Ljubljana ga sicer gleda malo postrani, a upokojenci se ga le oklepajo, ker jim nudi stanovsko pravne nasvete in tudi gnotne dobrine z raznimi popusti. Tega Ljubljana ni mogla, ali pa ni hotela. Zato se je Maribor osamosvojil.

Mariborsko upokojeno učiteljstvo je lahko za vzgled stanovske zavesti in tovarštva tudi drugim kategorijam državnih upokojencev. Hospitant.

Pluj

Smrtna kosa. V Mosteh pri Sv. Lovrencu v Slov. gor. je umrl ugledni in obče spoštovani posestnik Jakob Horvat, oče našega naročnika in odvetnika dr. Antona Horvata. Dosegel je visoko starost 84 let. Preostali naši sožalje!

Oficirska čitalnica za ptujsko garnizijo, ki se prav lepo razvija, je imela te dni svoj občni zbor, na katerem je bil izvoljen novi odbor. V odboru je 5 aktivnih in 5 rezervnih oficirjev. Za predsednika so si izvolili kapetana Stojkovića, za častnega predsednika pa podpolkovnika Šarca.

Krajevni odbor Rdečega križa v Ptuj bo izvedel v drugi polovici meseca novembra t. l. nabiralno akcijo stare in po-

nošene obleke ter perila za najbednejše otroke v Haložah in ručniških revirjih Trbovlje, Hrastnik in Zagorje. V vsaki hiši leži nekaj nerabne in ponošene obleke, katero bi ti siromaki še koristno uporabili. Zato pričakujemo, da ne bo hiše, ki bi odpravila nabiralce praznih rok!

Kino. V soboto 18. t. m. ob 20. uri in v nedeljo 19. t. m. ob 18.30 in 20.30 se predvaja vefilm »F. P. 1 ne odgovori«, v katerem igra Hans Albers in Peter Lorre. Kot dodatek kulturni film ZKD in Foksov tehnik.

Inominiaite de CMN

ste prišli do njega, in katerega je toliko, da lahko po njem brezskrbno grabite z rokami.

Ali sem sanjal? Listnica je bila vendar že vedno tam. Šlo je za to, da se je polastim. Kakor hitro dospem v Foggio, jo vzamem, se dam zapeljati v gostilno in tam v zaklenjeni sobi razrežem listnico, potem ko se dobro uverim, da ni morda špranj ali lukenj v vratih.

Tisočaki se bodo kar vsipali iz nje. Potem zakurim velik ogenj in zapalim listnico. Ne smem pustiti sledu. Spomnil sem se tudi, da moram odnesti malo klij čavnico in kovinsko zaponko. Koliko zlo činov so že odkrili zaradi malenkostnih pozabljenj!

Toda, pri moji veri, jaz bi tako stvar že pametno napravil!

Zdajci se mi je zazdelo, da je Foggia blizu in hotel sem se dvigniti, da vzamem listnico, toda neka notranja sila me je še držala na sedežu, kakor bi bil pritrjen z močno gumo.

Kako je škoda, če ni človek nikoli kradel. Telesna vzgoja za kretjio manjka. Počakajmo še drugega predora... Dru-

gi predor pride, pripravljam se, da se dvignem, a pri medli luči, ki razsvetljuje voz, vidim veliko punčico, ki me gleda. Bil je tisti možak. Ta punčica me je zadržala. Toda bilo je treba nekaj storiti: vzdihnil sem, kakor človek, ki mu je prevročilo:

»Joj, kako je vroče!« in vrgel odejo, s katero sem bil pokrit gor na mrežo, tako da je zakrila listnico.

Stvar sem napravil izborni; pretegnil sem se in napravil, kakor da spim še naprej. In mislil sem si: če pridem v Foggio, se bom delal nevednega, kajti spal sem, ali ne? Ne, ustavljal se ne bom več v Foggio, ne peljem se več v Brindisi; takoj se vrnem v Milan, v Pariz; naravno, saj moram v Parizu urediti svoje zadeve, in če bi mi kdo dejal:

»Vi ste vzeli listnico.«

»Kakšno listnico? Jaz nikoli.«

»Tole tukaj.«

»Kje?«

»Pod vašo odejo.«

»Se zapazil nisem tega!« listnica sem, listnica tja. Spal sem, jaz sem, da kličejo Foggia, zagrabil sem vse v naglici

in kaj hočete, ali naj bi bil vedel, da je ta mali predmet zavil v mojo potno odejo?

Med tem, ko sem tako mislil, se je moj speči sopotnik premaknil in je vstal.

Kakšen grd obraz! In obšla me je misel, da se je delal zaspanega, enako kakor jaz in da je uganil vse moje misli.

Pri tem je vlak mahoma z truščem zavozil pod pristrešje postaje v Foggio. Vlak se še ni bil ustavil, ko je možak bliskoma sunil mojo odejo v stran, zagrabil listnico, odprl vrata, skočil na nasprotni strani iz voza in stekel preko tirov. »Tat! tat!«, sem hotel zakričati. Hotel sem izstopiti in hiteti k izhodu, kjer sta stala na straži dva karabinjerja ter jima reči:

»Gospoda, v vlaku je bila pozabljena listnica, neki možak jo je vzel, skočil na tir na nasprotni strani postaje in zbežal. Tecite za njim in zgrabite ga!«

Toda čudež božji, mi zagledam moža, kako se sprehaja semtertja po peronu in se razgovarja z načelnikom postaje.

»Kaj naj si mislim. To je res popoln tat.«

Še bolj sem se pa začudil, ko se je vlak začel premikati in je možak stopil na vagonove stopnice ter odprl vrata, a ga ni nihče zadržal, kot se to zgodi, če hoče nekdo stopiti v vlak, ki se že premika. In mož je spet sedel meni nasproti.

Vozili smo se preko Puglie. Mož me je vprašal z najljubnejšim smehljajem.

»Ali vam je morda dim neprijeten?« Imel je napol toskanski glas.

Potem je dejal: »Sedaj pa na delo! Delam tudi v vlaku.«

Z majhnim ključem je odklenil listnico in pokazala se je (moje izubljene oči so gledale) množica uradnih listin, vse lepo urejene. Gospod se je predstavil. Bil je železniški inženjer, imenovan za vodjo odseka v Brigsliju.

Govoriva o železnicih.

»Promet se vrši dobro; škoda samo, da so tudi v naše kraje zašli zločinci, ki so specialisti za železniške tatvine.«

»Jih pač ne bo težko spoznati in zapreti,« rečem jaz.

»Narobe, na oko so povsem spodobni ljudje, kakor na primer vi...«

Trg Središče

Ob 500-letnici priznanja srediških tržkih pravic

V južnovzhodnem delu Slovenskih gor, nekako tam, kjer se od Mure navzdol spaja nekdanja štajersko-medmurska odnosno sedanja dravsko-savska pokrajinska meja z reko Dravo, leži naš stari, napredni trg Središče. Zgodovinski podatki*) in izkopine dokazujejo, da je nastal iz porušene rimske naselbine, kastela (400 p. Kr. r.), nazvanega »Curta« (in media Curta), kar znači približno po naše: v sredini ali v središču.

Slovenska zemlja med Muro in Dravo tudi v dobi pred Atilom (453) ni spadala pod kraljestvo vzhodnih Gotov, ampak je pripadala Longobardom, ki so jo po brezuspešnih bitkah prepustili Avarom. Bojevití Avari so jo razširili na naše kraje. Ker se Avari niso bavili s poljedelstvom, so potrebovali nekoga za krčenje gozdov in nadelovanje polja, in ta nekdo so bili naši predniki Slovenci, ki so po letu 568 po K. začeli prodirati proti zahodu, osvoječ si v krvavih bitkah zemljo ob Muri, Dravi in Savi, torej zemljo po vsem južnem Štajerskem, Kranjskem in Koroškem.

Četudi so potujoči Avari gospodovali nad Slovenci, ki so jim obdelovali zemljo, ne izključuje to zgodovinske resnice, da so si Slovenci pod Avari ustvarili stalna bivališča, iz katerih so polje obdelovali in živino redili. Tako je naravno, da je nastala kmalu po prihodu naših Pradedov v 6. stoletju v okolici središki slovenska naselbina kot matica poznejšega odnosno sedanega trga, to pa zlasti radi tega, ker je tukajšnji svet ugoden za poljedelstvo in ker si razvoja prebivalstva ne moremo domnevati drugače kot na sledovih po Avarih in Hunih porušeni stavbah. To dejstvo podkrepljuje tudi v središki okolici najdene starine iz kamene, brončene in rimske dobe. Panonski Slovenci so, kakor ostali Slovani, živeli v zadrukah, to je v velikih družinah, kjer so vsi člani stali pod nadzorstvom starega očeta. Več takih domov se je sčasoma razvilo v vas, pozneje pa v trg ali mesto.

Kot prvega kralja Slovencev, v kolikor je ormoško-ljutomersko ozemlje pripadalo v njegovo kraljestvo, navaja kronika središkega trga kralja Sama (623—658). Po njegovi smrti je pripadla Panonija, na katerem ozemlju je ležalo Središče, Frankom, ki so pomenili predstražno nemškega cesarstva. Slovenci so se Frankom sicer žilavo upirali, toda nemškega jarma se niso mogli otresti. Zlasti pogumno se je bojeval knez »slovenske zemlje« Ludovik, v čigar kneževini je bila naselbina sedanjega trga Središče. V dobi med 795 in 1199 pripoveduje zgodovina o pokristjanjenju panonskih Slovencev in večkratnih madjarskih vpadih na slovensko ozemlje, ki so končno prenehali z zmago Friderika Ptujkega (1199) pri Veliki Nedelji. Radi te zmage je ozemlje od Velike Nedelje do Središča in Sv. Miklavža postalo last deželnega glavarja vojvode Leopolda in je bilo priključeno štajerski deželi. V znak hvaležnosti za zmago je Friderik Ptujski podaril svoje posestvo pri Veliki Nedelji križarjem, ki še dandanes obdelujejo svoje obsežne vinograde v ormoškem okraju.

O središki naselbini nam je torej govoriti še-le leta 1200. Gospodstvo nad središko naselbino so imeli menjavaje Ptujski gospodje in sčnograški nadškofje. Prvikrat imenuje zgodovina v letu 1433 grad in trg Središče z mitalco in sodnijo, ki jo je podedoval takratni gospodar Janez Schaunberg s pravico, da sme pridržati grb »ptujskih gospodov«. Toda že leta 1486 so morali Schaunbergi prepustiti Središče in Ormož Barbari Frankopanski in njenemu možu, ki je s posebno listino obnovil in potrdil trške pravice, to pa zato, ker je prejšnjo listino uničil požar.

Zgodovina pa omenja »grad središki in Središče« že mnogo prej (1255). Trške pravice Središčanov pa segajo že pred leto 1433. Središče torej ni postalo trg v enem dnevu, kot se to marsikje zgodi dandanes, ampak je hodilo svojo razvojno pot dolga stoletja. Od tistih dob

imajo Središčani tudi svoj lastni grb: pet srebrnih kolobarjev in »rije topoli. O postanku grba pravijo, da gre za sluzga pridobitev središkemu kovaču, ki je graščinsko kolo tako izvrstno popravil, da je graščak dovozil uporabo grba v znak hvaležnosti za popravilo. V 16., 17. in 18. stoletju so gospodarili središkemu trgu ormoški graščaki. Turško kopito je večkrat stopilo na središka tla. O stalnih razprtijah z graščaki vodi zgozdovina obširno evidenco. Opisuje tudi podivjanost »Krucov«, ki so grozovito ropali, požigali in razsajali med Muro in Dravo tako, da se je ta beseda ohranila med našim ljudstvom kot nekaka označba predrznega, nevstrašenega divjaštva brez sočutja in vere. Kot zadnjega graščinskega gospodarja trga Središče imenuje zgodovina Franca Königsackerja (1840). Z letom 1848. pa je, kakor znano, prenehalo graščinsko podložništvo.

V dobi avstrijskega cesarja Franca Jožefa (1848) je, če abstrahiramo boje z Madjari, največjega pomena prebujenje narodne zavesti in hrvaško-slovenske vzajemnosti. Središki dijaki so študirali v Varaždinu in so preželi ilirskega duha (Stanko Vraz, dr. Štefan Kočevar) ustvarjali podlago za osamosvojitve jugoslovanskih narodov. V dobi absolutizma zabeleži zgodovina (1850) ločitev upravne in pravosodne oblasti, uvedbo porotnih sodišč in orožništva. Središče je bilo podrejeno okrajnemu glavarstvu v Ptuj in okrajni oblasti v Mariboru. Leta 1860 so dobili Središčani z zopetno uvedbo ustave svojo deželnozborsko volilno okrožje ter bili uvrščeni v volilno skupino mest in trgov, ki je prinesla v kmetskih občinah prvokrat zmago slovenskega kandidata Hermana.

Središčani so bili vedno dostopni za narodno delo. Že 31. 5. 1867, ko je napravila ljutomerska Čitalnica izlet v Središče, so jo tržani navdušeno pozdravili. Nekako v tem času so sodelovali Središčani pri ustanovitvi »Hranilnega in posojilnega društva v Ormožu« ter si ustanovili bralno društvo »Edinost«. Po več ali manj nepomembnih dogodkih je bila 1907 uvedena splošna direktna volilna pravica, dve leti kasneje pa nova volilna postava za deželni zbor. Takrat je bil prvič izvoljen v kmečki skupini in državni zbor sedanji senator dr. Miroslav Ploj, dočim je slovenski kandidat Rebek pri volitvah v mestni skupini za deželni zbor ostal v manjšini.

Izza 16. in 17. stoletja se je do današnjega dne ohranilo v Središču več rodin, ki so najstarejše korenine v Središču. Mnogo se jih je priselilo iz sosednega Medmurga. Popis posestnikov iz l. 1795 navaja 142 imen, ki so postali v največji dobi deležniki skupnih zemljišč, v kolikor so te neposredno hasnovali. Trška občina Središče je že od nekdaj slavila kot bogata. Skrbno sestavljeni občinski računi dokazujejo, kako pametno in varčno se je gospodarilo. Občina ima okrog 200 oralov zemljišč, medtem mnogo gozdov in polja, ki jih občinski odbor oskrbuje in čijih donosi se stekajo v občinsko blagajno, ter okrog 200 oralov veliko površino pašnikov, ki je last starih srediških občanov in jih oskrbuje za to izvoljen poseben gospodarski odbor.

Trg Središče ima 236 hiš in 1152 prebivalcev in meji severno na okraj Vobranci, up. obč. Kog, izhodno na občino Macinec v savski banovini, zapadno pa na kraj Obrež up. obč. Središče, dočim dela južno mejo reka Drava. Prebivalstvo se peča po veliki večini s poljedelstvom, živinorejo in vinogradništvom. Razen umetnega mlina trdke J. Zdravec, električne žage Kočevarjevih naslednikov ter središke Oljarne ni v trgu nobene industrije, naseljenih pa je okrog 60 obrtnikov različnih strok, ki so pa po večini obenem tudi poljedelci. Gostilne je 5, točilnica ena ter tri trgovine z mešanin blagom, ki pa se sporedno bavijo tudi z eksportom sadja in jaja.

Trg Središče ima lastno župnijo, čije sedež je tik ob meji središkega ozemlja, na Grabah bivše občine Obrež. Osnovna šola je brezredna in slovi že od nekdaj po svojih dobrih učnih uspehih. Obrtno-nadaljevalno šolo obiskuje okrog 40 o-

brtniških vajencev. Tu in tam se prirejajo tudi tečaji in poučna predavanja. V komunikacijskem oziru veže Središče glavna državna cesta Maribor - Čakovec, banovinska cesta Središče - Ljutomer ter banovinska cesta Središče - Štrigova in več v dobrem stanju vzdrževanih občinskih cest. Z lastno občinsko hišo »rotovžem« ter primernim upravnim in varnostnim aparatom je preskrbljeno za redno upravo občine. Ker ima Središče svojo železniško postajo, kjer imajo poleg vseh osebnih postanek tudi dnevni brzovlaki ter poštni urad z brzojavno in telefonsko centralo, bi bil to idealen kraj za letovišcarje, kojim ni do prevelikega luksusa, pač pa do prijetnega miru, krasnih izletov v naravo, hladnih dravskih valov ter do cenene in odlične preskrbe.

Tudi organizacij Središčanom ne manjka. Imamo dve hranilnici in posojilnici, Gasilno društvo, Obrtno društvo, Obrtno zadrugo, Sokolsko društvo, Društvo kmetskih fantov in deklet, Strelsko društvo, Kmetsko gospodarsko zadrugo, Zadrugo za rejo bikov, Gospodarski odbor deležniškega premoženja in še več sličnih koristnih naprav. V zadnjem času smo dobili tudi spomenik v svetovni vojni padlim žrtvam, ki ga je g. ban dr. Marušič dne 29. X. osebno odkril. Središka občina ima lastno električno centralo, je bila svojedobno na glasu kot ena najbogatejših občin ter do pred kratkim niso občani plačevali nobenih občinskih doklad. Tok časa in izredne gospodarske razmere pa so tudi njo prisilile k uvedbi doklad.

Središčani slovijo po svoji gostoljubnosti. Sicer pa jim pravijo ljudje, da so »sami za se«. Ta priskovica se je Središčanov poprijela v oni dobi, ko so se lepo složno nastopali in soglasno volili slovenske kandidate v graški deželni in dunajski državni zbor, to pa seveda v največjo jezo Nemcev, ki so zato v svoji onemoglosti krstili Središče za »Das windische Moskau«.

Zunanja oblika naših hiš je čedna. Po navadi obstoje hiše iz dveh sob, kuhinje in shrambe, hlevi pa iz oddelka za krave, konje in posebej še svinjakov. Vseposod vlada red in čistota, prebivalstvo je varčno, delavno in le posebne prilike povzročajo, da si ga Središčani denejo malo »pod kapo«. Redna izjema je le, če se hodi po vino v gorice. Središčani radi pošiljajo svoje otroke v šolo ter v verskih ozirih ne zaostajajo za svojimi podeželskimi sosedi. Svoje prednike zelo spoštujejo. Ponosni so, da je iz srediških vrst izšlo mnogo odličnih učencev, duhovnikov in posvetnih izobražencev...

Konjice

Rapalski večer je priredilo Sokolsko društvo 11. t. m. v dvorani Narodnega doma. Dvorano, v kateri so bile slike našega vladarja, prestolonaslednika in Ganglova okusno dekorirane, je članstvo Sokola napolnilo do zadnjega kotička. Sokolski orkester je zaigral sokolsko koračnico, nakar je starešina dr. Mejak uvodoma obrazložil pomen prireditve, sokolič Zdove in sokoličica Slatinškova sta deklamirala priložnostni pesmi, nato pa je brat starešina imel daljše predavanje o položaju naših rojakov v Italiji, obrazložil historiat rapalske pogodbe in zavzel stališče napram krivicam, ki se gode našim rojakom onstran Snežnika. Orkester je zaigral na koncu predavanja državno himno, prisotni pa so navdušeno vzklikali kralju in Jugoslaviji. Tekom večera je imel društveni prosvetar Ivan Nemeč nagovor o Ganglovi 60. letnici. Ves večer je potekel izredno lepo in spada med najlepše prireditve Sokolskega društva.

Malstrove borce iz konjiškega okraja poziva poverjenik dr. Ervin Mejak, da se polnoštevilno udeležijo proslave 15. letnice osvobođenja Maribora v soboto 18. in v nedeljo 19. t. m. Člani, ki še niso dvignili legitimacije pri poverjeniku, naj to store nemudoma, istotako naj oni borci, ki se še niso prijavili, to store v kratkem.

Josip Vester kamnoseški mojster, tajnik vitanjske posojilnice in bivši dolgoletni prvi slovenski župan trga Vitanje, je legel 14. t. m. k zadnjemu počitku na vitanjskem pokopališču. Bil je mož po-

Od bolečine
k ugodju

Za uspehe v življenju nam je
treba zdravja in optimizma.
Trpljenje in depresija sta oviri
vsakega napredka. Aspirin
tablete odpravijo bolečine in
vračajo zdravje.

ASPIRIN

V. A. Jugos. b. d. Zagreb, Cipeva 32.
Oglas je registr. pod št. 3407 od 1. III. 1933.

V pred- in medvojni dobi so si stekli prav posebnih zaslug za Središče pokojni župani Čulek, Kočevar in Šinko (1901—1919). V dobi županovanja zadnjega v prvih letih tega stoletja je občina uvedla — kot prva za občino Koroške, — samo slovensko uradovanje. Volilni izidi trga Središče so bili vedno v narodnem in naprednem oziru odlični. S komasacijo občin je bil naš trg združen z bivšo sosedno občino Obrež in z delom bivše občine Šalovci, dasi bi Središčani rajši ostali občina »za se«, kakor so to pravico oblasti priznale večini trgov na Slovenskem. Upajmo, da še v tem oziru ni spregovorjena zadnja beseda in da se bo našemu priljubljenemu županu g. Kolariču s pomočjo novoizvoljenega upravnega odbora posrečilo doseči osamosvojitve našega trga in ohranitev naših 500letnih tržkih pravic.

Svoj skromen članek s tem končam. Napisal sem ga z namenom, da prispevam k medsebojnemu spoznanju kot hvaležen spomin Središčanom, ki so skozi stoletja ohranili in branili svojo nacionalno zavednost in jugoslovansko mišelnost.

Jakob Zdravec.

štenja, zvestobe in zanesljivosti, vsikdar odločen, nacionalno napreden borec. Pogreba se je udeležila velika množica ljudstva, številni prijatelji in znanci tudi iz drugih krajev. Okrajna organizacija JNS iz Konjice je poslala delegacijo gg. Alojzija Križniča, dr. Ervina Mejaka in Cirila Žagarja, udeležila sta se pogreba pa tudi okrajni glavar dr. Mate Suhač in sodni starešina Gvidon Mihelič. Na grobu so govorili gg. dekan Žagar iz Nove cerkve, dr. Ervin Mejak za okrajno organizacijo JNS in Ernest Tisler za Gasilno društvo. Občina in razna društva so položila na grob lepe vence. Značajnemu možu bodi ohranjen med nami lep spomin!

Osebnost. Sodnik okrajnega sodišča g. Leopold Šmalc zapušča te dni Konjice, kjer se je kot predsednik Strelske družine in pri Sokolskem društvu prav uspešno udeleževal. Na novem službenem mestu v Radovljici želimo g. sodniku mnogo zadovoljstva. Na njegovo mesto pride g. sodnik dr. Leon Berlic iz Maribora, znani agili »Triglavan«.

Opomin med vrstami.

Na neki ženski realni gimnaziji je profesorica, ko je bila nasajena, kričala nad svojimi učenkami tako-le:

»Pazite se, opice mlade! Če me boste razjezile, bom postala besna kakor levinja! ...«

Te njene besede je slišal ravnatelj in takoj napisal naslednjo okrožnico:

»Da se ne bi gospe profesorice po nepotrebnem razburjale, opozarjam, da je zavod ženska realna gimnazija in ne trop ska džungla ...«

*) Po knjigi »Trg Središče, krajepis in zgodovina«, spisal prof. dr. Kovačič.

Kulturne vesti

Nastop koloraturne pevke Anny Fuchs-ove v Mariboru. Višek letošnje koncertne sezone bo nedvomno nastop dunajske operne koloraturne pevke - gđc. Anny Fuchs-ove na opernem koncertu 2. decembra v veliki kazinski dvorani. Vsa dunajska glasbena kritika imenuje gđc. Anny Fuchs-ovo po njenih zadnjih velikih uspehih nastopih drugo Toti dal Monte in še dejstvo, da je učenka bivše berlinske primadone ge. Lotte Klein-Skaret-ove dovolj karakterizira to veliko koloraturno umetnico. V Mariboru se nam bo predstavila z arijami iz oper: Rossini »Angelina«, Donizetti »Lucia di Lammermoor« in »Don Pasquale«, Verdi »Rigoletto« in kot višek svoje umetnosti bo zapela še znamenito Delibesovo arijo (Glockenarie) iz opere »Lakme«, s katero sta si tudi najboljši svetovni koloraturki Toti dal Monte in Amelita Galli-Curci osvojili svet. Razven gđc. Anny Fuchs-ove bosta še sodelovala bivša člana mariborske opere ga. Vida Zamejš-Kovičeva in g. Fran Neralič z arijami iz oper: Meyerbeer »Prerok«, Verdi »Trubadur«, »Otello« in drugimi ter orkester državnega učiteljskega. Na ta velik operni koncert opozarjamo že danes, ker bo nedvomno eden največjih in najzanimivejših, saj se bodo izvajale predvsem najtežje operne arije, katerih v Mariboru sploh še nismo slišali.

Pavel Golja: »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. Kot 11. zvezek zbirke »Slovenske poti«, ki jo izdaja Tiskovna zadruga v Ljubljani, je pravkar izšla nova, še ne uprizorjena veseloigra pesnika in dramatika, ravnatelja ljubljanske drame Pavla Golje »Kulturna prireditev v Črni mlaki«. Nova veseloigra je nekaka naša komedija zmešnjav. Dva Rusa se po naključju prikladi v Črno mlako, kjer ondodni rodoljubi in vrli kulturni delavci pravkar pripravljajo mogočen sprejem »prijatelja naroda«, profesorja Nemca iz Prage. Brezposelna Rusa si »izposodita« obleko profesorja in njegovega asistenta, ki si pred mestom privoščita kopej. Tako postaneta Rusa deležna vseh časti, ki so namenjene »prijatelju naroda«. Profesor Nemeo in njegov asistent prideta kajpak v hudo zadrego, in ker ne moreta prepričati vrlih rodoljubov, da sta to, kar sta v resnici, ju poženejo na cesto, dokler se zadeva ob koncu ne pojasni in ne izlije v splošno slovaško navdušenje. V okviru tega dejanja se je avtor veselo poročeval iz našega malomeščanskega življenja in postavil pred čitatelja, odnosno bodočega gledalca vse polno smešnih karakterjev in komičnih prizorov. »Kulturna prireditev v Črni mlaki« je lahka, neprisiljena in zelo zabavna veseloigra, ki bo gotovo prešla v repertoar naših podeželnih odrov. A tudi čitatelj, ki je ne bo videl na odru, bo imel z njo mnogo vedre zabave. Prav tako priporočamo knjižno izdajo občinstvu, ki jo bo kmalu videlo na odru v Ljubljani, in menda še v drugih naših mestih. Kdor jo prej prečita, bo gotovo še bolj užival v igri! Okusno opremljena knjiga stane 32 Din in se dobiva v knjigarni Tiskovne zadruge.

Anton Ocvirk: Razgovori. (»Slovenske poti«, IX-X zvezek, str. 172.) Izdala Tiskovna zadruga v Ljubljani. Pravkar se je pojavil na našem knjižnem trgu nov, tokrat dvojni zvezek zbirke »Slovenske poti«, ki jo izdaja »Tiskovna zadruga«. Ta zvezek prinaša dolgo pričakovane »Razgovore« pesnika in kritika Antona Ocvirka. »Razgovori« so nastali v času avtorjevega dveletnega bivanja v Parizu. Sedem odličnih francoskih in ruskih pisateljev je predmet te knjige; vsakega izmed njih je avtor obiskal in zabeležil njegovo izjavo, še prej pa je temeljito proučil njegovo delo. Andre Gido, Šestov, Georges Duhamel, Nikolaj Bergljajev, André Maurois, Aleksej Remizov in Paul Hazard, imena, ki jih pozna vsak literarno izobražen čitatelj, so zastopani v tej izredno zanimivi knjigi. O vsakem je avtor napisal esej, ki v njem karakterizira njegov duševni profil in označuje najpomembnejše spise. Tako je čitatelj dovolj pripravljen na drugi del, kjer avtor opisuje obisk na njegovem domu z vsemi značilnostmi do mačega vzdušja in podaja vsebino razgovora o najvažnejših literarnih in svetovnih vprašanjih. Založnica pa je vsak razgovor opremlila s portretom na po-

Problemi našega šolstva

IZ RESOLUCIJE, SPREJETE NA SESTANKU ZASTOPNIKOV KULTURNIH ORGANIZACIJ IN ZAVODOV V LJUBLJANI 3. t. m.

Ministrstvo prosvete je na podlagi zakona o učnih knjigah za osnovne in meščanske šole, učiteljske in srednje šole izdalo 19. avgusta 1933, s. n. br. 28063 odlok, s katerim ne dovoljuje več uporabe naslednjih slovenskih učnih knjig: A) dr. Ivan Grafenauer, Slovenska čitanka za višje razrede srednjih in njim sorodnih šol I, III, in IV. del. Zaradi tega so sedaj peti, sedmi in osmi razred srednjih šol v dravski banovini brez vsake čitanke za pouk slovenskega jezika in književnosti, kar je prvi primer po letu 1853. B) Pajk-Kržišnik, Zemljepis za srednje šole I. del: zato je letos prvi razred srednjih šol brez slovenske učne knjige za zemljepis. Nadalje je ministrstvo prosvete odredilo, da smejo 1. 1932 odobreno Slovensko čitanko s slovnico za II. razred srednjih in njim sorodnih šol, ki so jo sestavili profesorji dr. Bajec, dr. Kolarič, dr. Rupel, Sovre in Šolar, učenci uporabljati le pod pogojem, da iztrgajo iz nje prvih 16 strani.

Številne srbskohrvatske knjige, ki se zadnji čas uvajajo po nekaterih srednjih šolah dravske banovine samo zato, ker se starejše slovenske učne knjige ne skladajo popolnoma z učenim načrtom, nasprotujejo osnovnemu didaktičnemu načelu, da učna knjiga podaja učno snov v učenem jeziku. Vse te odredbe zoper učne knjige zanašajo v naše šolstvo nerad, zaradi česar pada višina pouka in vzgoje.

Te odredbe povzročajo dalje težko škodo založništvu, ki so nekatere knjige založila šele pred kratkim (dr. Ivan Grafenauer, Slovenska čitanka IV. del 1930 je bila odobrena od min. prosv. S. N. br. 41293 z dne 4. nov. 1929, tako, da je letos šele četrto leto v uporabi in ji še ni potekel rok, predpisan po zakonu o šolskih knjigah, § 2). Zasebna založništva ne morejo spraviti v sklad dejstva, da so bili prepovedani dr. Grafenauerjeve Slovenske čitanke I, III, in IV.

del, ne pa tudi II. del, ki je izšel v kr. zalogi šolskih knjig v Ljubljani 1922. S tem se založništvom upravičeno vzbuja strah pred nadaljnjim zalaganjem slovenskih šolskih knjig. Zelo občutno so prizadeti tudi starši, ki morajo kupovati vsako leto nove knjige. Zlasti veliko upravičene nejevolje povzroča uvajanje novih knjig med šolskim letom, zaradi česar si morajo učenci nabavljati v istem šolskem letu kar po dve različni knjigi za isti predmet. Tako ravnanje ustvarja razdor med šolo in domom, v dijaku pa ruši potrebno spoštovanje do avtoritativnosti.

Zaradi tega smatrajo podpisane organizacije in ustanove za svojo dolžnost, da opozore na obstoječi nered in predlagajo naslednje: 1. Poskrbeti je treba za učne knjige vseh predmetov, pisane v slovenščini, ker je v dravski banovini slovenščina edini učni jezik. 2. Ker je slovenščina historično, slovnično in literarno opredeljen jezik kakor srbohrvaščina, je potrebno, da se oba jezika s slojstvom poučujeta v vseh razredih deljeno po samo slovenskih in samo srbskohrvatskih učnih knjigah. 3. Ministrstvo prosvete naj bi dovolilo uporabo zadnji čas nenadoma prepovedanih slovenskih učnih knjig, dokler ne dobimo novih. 4. Naj bi ministrstvo prosvete dijakov ne sililo, da na nepedagoški način trgajo iz knjig liste in tako knjige kvarijo. Če ministrstvo misli, da je v knjigi kaj mladini škodljivega, naj bi to sporočilo sestavljalcem čitanke, da jo dogovorjeno popravijo. 5. Ministrstvo prosvete in prosvetni svet naj bi pri izdajanju odredb o slovenskih učnih knjigah upoštevalo mnenje in predloge odsekov za šolske knjige pri stanovskih organizacijah posameznih šolskih vrst. 6. Učni načrti naj bi se uvajali postopoma in se objavljali vsaj eno leto naprej. 7. Monopol šolskih knjig in zvezkov je škodljiv narodnemu gospodarstvu in narodni omiki, zato naj bi se odpravil.

Sokolske vesti

Ganglova proslava v mariborski župi

Tudi mariborska sokolska župa je skromno, vendar pa na zelo svečan način proslavila trojni jubilej prvega namestnika staroste Sokola kraljevine Jugoslavije br. Engelberta Gangla. Po vseh edinicah so se ob severni meji preteklo nedeljo vršile društvene slavnosti, ki so jih vodili staroste ali pa načelniki. V vznešenih besedah so predstavili navzočemu članstvu svojega brata jubilara, ki si je pridobil neveljive zasluge za naše Sokolstvo. Nekatera društva pa so na isti dan priredila komemoracije in so navzočim bratom in sestrkam društveni funkcionarji obrazložili krivico, ki se je zgodila našemu narodu s podpisano rapalsko pogodbo pred 13. leti. Tako sta se obe proslavi zili prav za prav v eno, in sokolsko bratstvo je dalo duška svojemu vzvišenemu smotru. Noben Sokol ne more prenašati krivice in zato je tudi Sokolstvo zahtevalo razveljavljenje krivične rapalske pogodbe, izvršujoč Tyršev evangelij: Narod mora biti svoboden. Mnoga društva pa so s svojih proslav poslala jubilara br. Gangla tudi brzojavne čestitke.

Dve gledališki predstavi na sokolskem odru na Tezmem. »Tat v mino« in »V Ljubljano jo dajmo«, obe prireditvi sta občinstvu, ki je v zadovoljivem številu obiskalo, zelo ugajali. Moralni uspeh prireditve je bil velik. Tudi igralci so v glavnem zadovoljili gledalce. »Tat v mino«: Žid Mavšl in hlapec Jurij sta se

sebeni prilogi. Knjiga »Razgovori« ni samo pomembna novost v naši esejistični prozi, marveč je tudi dokument, kam se danes odpira obzorje mladega literata in kakšni stiki so mu omogočeni. Ne dvomimo, da bo dosegla lep uspeh doma, zlasti med mladim izobraženstvom, v tujini pa bo vzbudila pozornost, kakor le redkokatera naša knjiga.

oba vživela in odlično predstavila obe osebnosti, hlapec je v 3. dejanju sicer malo popustil, toda v zadnjem se je zopet popravil. Partner Katice ni bil posrečeno izbran, doktor Šnoj je imel lep nastop. »V Ljubljano jo dajmo«: oče Jurij in hlapec Paul sta odlično igrala, mati je dobro igrala, dekle Neža pa se ni mogla vživeti v vlogo kmetskega dekleta. — Šolska soba je bila prenapolnjena in je radi tega občinstvo godrnjalo. Priporočljivo bi bilo, da bi društvo priredilo za otroke posebno predstavo. — ra.

Gledališka predstava na Pobrežju. Društveni oder uprizori jutri v nedeljo popoldne ob 16. uri v Renčljevi dvorani »Črnošolca«. Članstvo domačega in sosednjih društev naj se predstave v čim večjem številu udeleži, vljudo vabljeni pa so tudi prijatelji sokolskih odrov.

Pokrajinski zlet našega Sokolstva v Zagrebu. Mesec dni po sarajevskem pokrajinskem zletu bo v Zagrebu pokrajinski zlet našega Sokolstva. Predzletni dnevi bodo v drugi polovici julija, glavni dnevi pa sredi avgusta. Obenem s proslavo 60letnice zagrebskega Sokola, ki je bil prvi hrvatski Sokol, bo pokrajinski zlet združen s proslavo 20letnice prve seje, ki je obravnavala leta 1914. zedinjenje vsega jugoslovanskega Sokolstva. Zletišče bo v prekrasnem Maksimiru, najpopularnejšem zagrebskem športnem in izletišču. Zletni prostor bo približno 200 metrov dolg in 100 metrov širok. Telovadni prostor bo posejan s travo in se bo torej v tem razlikoval od dosedanjih peščenih telovadišč, ki so bila ponavadi zelo prašna. Sokolska manifestacija v Zagrebu bo največja kar jih je doslej mesto videlo. Zlet bo obvezen za vse slovenske župe, ki se ga bodo prav gotovo v častnem številu udeležile.

Prijatelja med seboj.

— Ti si vol neumen!
— To je laž. Če bi bil vol, bi me odmah v hlev. Kakor pa vidiš, sedim s teboj pri mizi.

Sport

ISSK Maribor - SK Železničar

Na igrišču SK Železničarja se bo jutri, v nedeljo 19. t. m. odigrala v Mariboru zadnja prvenstvena tekma podzvezne lige LNP, in sicer med ISSK Mariborom in SK Železničarjem. Tekma se bo pričela ob 14.30. Igralo se bo ob vsakem vremenu.

Delovanje Mariborskega akademskega športnega kluba

Mariborskemu Akademskemu sabljaškemu klubu je uspelo dobiti si sabljaškega trenerja v osebi odličnega mednarodno poznanega sabljaškega mojstra gosp. kapetana Kuhnjke, češkoslovaškega državljana. Kapetan Kuhnjka, ki je bil sam učenec najboljših dunajskih sabljaških mojstrov in se je boril tudi delj časa v prvih sabljaških klubih Budimpešte, prispe v ponedeljek 20. t. m. v Maribor ter začne takoj vežbati. Da se zmore trener čim bolj baviti z vsakim posameznikom, se bodo vršile vežbe v poedinah skupinah z omejenim številom udeležencev. Začasno so določene 3 skupine, ki vežbajo: Skupina A (začetniki): vsako sredo in soboto od 18.—20. ure. — Skupina B (začetniki) vsak torek in petek od 20.—22. ure. — Skupina C (izvežbani sabljaši) vsak ponedeljek in četrtek od 20.—22. ure. Razpored velja od incl. 20. t. m. dalje. Ako se prijavi še večje število udeležencev, se bodo uvrstile še nadaljnje skupine. Ob dovoljnim številu prijaviteljev bo odprt tudi poseben otroški tečaj. Vse vežbe se vrše v telovadnici dekliške meščanske šole v Cankarjevi ul. (vhod skozi dvorišče iz Razlagove ul.). Članom Mariborskega Akademskega sabljaškega kluba daje trener na željo tudi brezplačne zasebne ure, siceršnjim interesentom nečlanom pa proti dogovorjenemu plačilu. Kljub stroškom, ki jih ima klub radi trenerja, plačajo člani še nadalje le 10 Din na mesec. Pismene prijave za vstop v klub je nasloviti na Mariborski Akademski sabljaški klub, tajništvo Maribor, Aleksandrova c. 11 I, eventualne prijave za zasebne ure trenerju s strani nečlanov-interesentov pa na Ludvika Kuhnjo, kapetana pri Mariborskem Akademskem sabljaškemu klubu, Aleksandrova c. 11 I.

Razpis teka »Osvobođenja« za Vahtarjev pokal v spomin narodnega borca g. Toneta Vahtarja. Start: ob 11. uri dopoldne. Proga: Ljudski vrt, igrišče ISSK Maribor - Koroščeva ulica - Maistrova ulica - Zrinjskega trg - Kolodvorska ul. - Aleksandrova cesta - cilj Trg svobode. Dolžina proge: ca. 2200 metrov. Pravico do udeležbe imajo člani vseh klubov v območju J. L. A. S. verificirani, neverificirani, atleti, kot tudi dijaki, vojniki, in ostali športniki slovenske narodnosti. — Tekmuje se po pravilih JLAS Zagreb. Pokal, ki ga brani g. Štefan Germovšek, SSK Maraton, Maribor, je prehodni in preide v stalno last po trikratnih zaporednih in petkratnih zmagah v presledkih. Pet ostalih plasiranih tekmovalcev prejme spominska darila, vsi tekmovalci pa spominski znak. Jurija: vodja teka g. Evgen Bergant poverjenik JLAS Zagreb, vrhovni sodnik g. prof. Perč Cestnik, zapiski g. Hinko Perin, sodniki gg. Venuti, Fišer, Smerdelj, Rak, Kramberger. Prijave brez prijavnine je nasloviti do 30. tm. do 12. ure na g. Danila Vaharja, Maribor, Tyrševa ul. 37. Načelstvo Lohkoatletskega odseka ISSK Maribor.

SK Železničar poziva svoje člane, da se današnjega spreveda Maistrovih borcev polnoštevilno udeleže. Udeležba pa naj se tudi nedeljskih dopoldanskih svečanosti.

Dragocen spomin.

— Slišal sem gospa, da razprodajate zapuščino pokojnega moža.
— Prepozno ste prišli. Prodala sem že vso njegovo zapuščino. Obrzala sem si samo njegov dežnik, s katerim sem ga večkrat naklestila, ko je prišel pijan domov. In ta dežnik mi je tako dragocen spomin, da ga v resnici ne morem prodati!

Atorizmi

Nekatere žene si ničesar drugega ne žele, kot pozabiti svojo preteklost in razočaranja.

Ženin pogled je včasih hujša kazen, kakor izrek sodnika.

Čuvaj se molčeče žene, ker te bo naučila in pripravila do tega, da boš spoštoval klepetulje!

Ženino srce je zaboj s sedmimi pečati, in vendar ima nekaj vrat. Treba jih je samo poiskati.

Pri mnogih ženah je nezvestoba samo pogrešna kombinacija v življenju.

Ko žena prekorači petinsedemdeseto leto, ima pravico razmišljati o smrti.

Žena ima trojno orožje, s katerim zmaga v življenju: dobroto, ljubezen in razum.

Ljubezen in dobrota sta starša potrpljenja.

Kjer se občuti ženina ljubezen, tam se občutita tudi toplota in lepota življenja.

Ne zadostuje samo lepota za osvajanje. Ljubeznivost in dostojanstvenost sta prav tako orožje, s katerim si osvaja žene može.

Nič ni dolgočasnejšega od tuje sreče.

Zakon in ljubezen sta dva različna pojma. Ljubezen mine, žena pa ostane možu na vratu.

Žena, ki je nezvesta samo enemu mo-

škemu, je po mojem mišljenju še vedno zvesta žena.

Samo žena more nič hudega sluteč lagati. Zmožna je tako lagati, da sama sebi veruje.

Ljubosumnost je za ljubezen obenem strup in protistrup.

»Klub osamljencev« v Parizu.

V Parizu je bil te dni ustanovljen »klub osamljencev«. Neki stari profesor Avgust Palvier je prišel na idejo, da s pomočjo časopisja propagira tak klub. In res se je priglasilo več sto oseb, ki so bile takoj soglasne s predlogom, da se uresniči ideja starega profesorja. Najeti so bili prostori, kjer se sedaj shajajo »osamljeni« Parižani in poslušajo godbo, berejo časnike, igrajo šah itd. Članarina znaša 20 Din na mesec. Vsak dan se priglašajo novi člani in bo klubov odbor kmalu primoran poiskati si večje prostore.

Znamka vredna 1.500.000 Din.

Filateliste vsega sveta je objelo silno razburjenje. V nekaj dneh bo v New Yorku na javni dražbi prodana zbirka znamk nedavno umrlega milijonarja Arthurja Hinda, vredna okrog 2 milijardi Dinar. Mnogi znani evropski filatelisti bodo tudi odpotovali v Ame-

riko, da prisostvujejo tej zanimivi in redki dražbi. Glavna bitka se bo bila za znamko »British Guyane« (1856), ki je nekoč veljala le pol penija, sedaj pa je vredna 1.500.000 Din.

Radio-zvočnik ubijalec.

V Rimu je v nekem zabavišču med varietejsko predstavo na odru prišla po skrajno nenavadnem nesrečnem naključju ob svoje mlado življenje 19letna berlinska plesalka Wally Buttnerjeva. Točno sredi njene plesne točke se je nenadoma odpel s stropa težak radio-zvočnik in padel mladi plesalki na glavo tako, da ji je zdrobil lobanjo. V brezupnem stanju je bila ponesrečenka prepeljana v bolnišnico, kjer pa ji niso mogli več pomagati in je kmalu nato umrla.

Mamutova okostja v Sibiriji.

Po vesteh iz Moskve je bil na ustju reke Ob pri Obdolsku najdeno dobro ohranjen okostnjak nekega orjaškega predpotopnega mamuta. Pričenši od 17. stoletja je bilo v Sibiriji najdenih že velikansko število predzgodovinskih najdb, vendar pa sta bila od kompletnih mamutovih okostnjakov doslej najdena vsega skupaj le dva eksemplarja. To je sedaj torej tretji srečni primer. Doslej sta se ponasala s kompletnim mamutovim okostnjakom samo pariški in leningrski muzej.

99letna starka s 139 potomci.

V Natalu v Južni Ameriki je umrla nedavno 99letna Eliza Redingerjeva, ki je zapustila nič manj, kakor 139 potomcev. V mesecu januarju prihodnjega leta bi bila izpolnila svoje 100. leto starosti. Rojena je bila v Schleptrupu pri Hannoveru in se je leta 1848. s svojimi starši vred izselila v Južno Ameriko. Na ladji je bilo še 187 drugih potnikov, s katerimi je v 10 dneh burne in naporne vožnje prišla na obalo Južne Amerike. Doživela je 5 generacij in je sedaj zapustila 7 otrok, 36 vnukov, 84 pravnukov in 12 prapravnukov.

Zdravljenje gobavosti z barvami.

Ravnatelj newyorškega Rockefellerjevega instituta je sporočil nedavno v nekem svojem predavanju senzacionalno novico o uspešnem zdravljenju in pobijanju gobavosti s pomočjo anilinskih barv. Poskusi s temi barvami so bili izvršeni v koloniji gobavcev Sungei Bulchi na Malajskih otokih. To zdravljenje obstoji v 6 injekcijah trypana, ki si slede v kratkih razdobjih. Nekaj trenutkov po injekciji vse telo bolnika pomodri. Vsi gobavci, ki so jih doslej zdravili s trypanom, so popolnoma ozdraveli že v nekaj mesecih. Tudi modra barva kože po zadnji injekciji popolnoma izgine.

Mali oglasi

POHIŠTVO

lastnega izdelka dobavlja po skrajno zmernih cenah Zaloška pohišna družbeni mizarjev. Vetrinjska ul. 22. nasproti trdnice V. Weigl.

Čiste dravne
BRASIL-MATTE
1 urečica Din. 5.
Z. ANDERLE,

IOS TICHY IN DRUG.

Konces. elektrotehnično podjetje. Maribor. Slovenska ul. 16. tel. 27-56. proizvajajo elektroinstalacije stanovanjskih hiš. vil. gospodarskih objektov. zaloga motoriev. svetilk. elektroinstalacijskega blaga po konkurenčnih cenah

ZLATO.

zlatnike in platin kupuje po najvišjih dnevnih cenah Mariborska afinerija zlata. Orožnova ulica 8 2642

COUCHI, ZOFI, MADRACE kakor tudi vsa tapetniška dela naročite najugodnejše pri Ferdo Kuharju, Vetrinjska ul. 26. 4413

KUPIM STARE URE.

zlato in srebro, zastavne liste itd. Izdelujem nezlomljiva stekla Popravila izvršujem najcenejše. Ignac Jan. Glavni trg. Maribor 2823

SPALNE

in jedilne sobe, šperane, iz kavkaškega orehovega lesa, politirane ter kuhinje in spalnice iz mehkega lesa, preplekane, po ugodni ceni prodam. Mizarstvo. Aleksandrova cesta 48 2460

PRI SVILENIH NOGAVICAH

pobiram nevidno izpuščene zanjke. Kormanna nasl. Gosposka ul. 3. 4422

CENJENEMU OBČINSTVU

se priporočam za prevoz tovora z avtomobilom po najnižji dnevni ceni. Jurij Bogomir, avtoprevoznik, Taborška ulica 10, tel. 21-93. 4358

PERJE — PUH.

blazine, zavese, odeje, madrace, vložke, otomane, najceneje pri — NOVA KU. Koroška 8, Vetrinjska 7. 4401

IZURJENA ŠIVILJA

gre vsled današnjih težkih časov šivat tudi na dom ter se v to svrhu cenj. občinstvu najtopleje priporočam. — Naslov v upravi »Večernika«. 4418

V GOSTILNI »PRI VEVE-

RICI«, TEZNO, v nedeljo koncert. Prvovrstne domače prekaljene klobase, dobra vina od Din 8.— naprej.

PRI PONOVI OTVORITVI

MIZARSTVA v Levstikovih ulici 9, za Pokojniskim zavodom, se najvpljudneje priporočam cenjenemu občinstvu za vsakovrstna stavbena in pohištvena naročila. Za priprosto in najfinišo izpeljavo jamčim. Cene razmeroma znižane. Frano Korošek. 4435

Prodaj

UGODNO NA PRODAJ so lepe stavbene parcele v Studencih proti knjižnicam. — Vprašati pri g. Maksu Kolniku, Studenci. 4402

LEP MOŠKI KOŽUH.

srednje velikosti, podložen s pižmarjem, ceneno na prodaj. I. Butolen, krznar, Loška ul. 12. 4414

NOVA, DVOSTANOVANJSKA

HIŠA poceni na prodaj. Vprašati: Frankopanova ulica 29. Čop Alojz. 4394

PRODAM ŽELEZNE PEČI.

pisalno mizo in lonce. Radvanjska cesta 16. 4419

KLAVIR.

kratek, črn, kakor nov, strune navskriž, pancerplošča, krasen glas, znamka »Luners«, Dunaj, prodam, Maribor, Taborška 7. 4423

ŽEL. UNIFORMSKI PLAŠČ.

skoraj nov, ugodno na prodaj Istotam poceni na prodaj sobna smrečica, Sodna ulica 23. I. nadstr. 4434

Stanovanje

TRISOBNNO STANOVANJE.

mansardno, nad II. nadstropjem, v sredini mesta, oddam takoj ali s 1. decembrom. Pismene ponudbe pod šifro: »Trisobe s kuhinjo 550« na upravo Večernika. 4385

TRISOBNNO STANOVANJE.

center mesta, solnčna stran v popolnoma renovirani hiši, oddam takoj ali s 1. decembrom. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro »Stanovanje, center 900«. 4386

ZA PISARNE.

zdravilna, ali druge poslovne svrhe, oddam v centru mesta 3-sobno, solnčno stanovanje z lastno predsobo (brez kuhinje). Velikost 80 kv. metrov, popolnoma renovirano. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod šifro: »Center, I. nadstropje«. 4384

TRISOBNNO STANOVANJE

v villi, ogel Koroščeve ulice in Vilharjeve ulice, oddam s 1. januarjem. 4415

DVOSOBNO STANOVANJE

s pritliklami, solnčno, suho, takoj oddam mirni, stalni stranki. Vprašati v trgovini Sikošek, Koroška cesta 102. 4382

TRISOBNNO STANOVANJE

s kuhinjo in predsobo in pomožnimi prostori, odda takoj »Drava«, Meljska cesta 91. 4431

STANOVANJE.

sobo in kuhinjo, oddam v našem, Stritarjeva ulica 32. V. cel. 4440

STANOVANJE.

obstoječe iz dveh sob in kuhinje, oddam s 1. oziroma 15. decembrom mirni stranki Vprašati Tattenbachova ulica 26. I. 4433

Kupim

OMARA S ŠIPAMI

za trgovino, pribl 2 m visoka in 1 m široka, se kupi. I. Kravos, Aleksandrova c. 13. 4334

TRGOVSKO OPREMO

kupim za spedijsko trgovino, eventualno tudi posamezne dele. Rudolf Rola — Sv. Andraž v Slov. gor. 4414

Posolilo

SOBO IN KUHINJO

dam za obresti, kdor mi posodi 15.000 Din. Pismene ponudbe pod »Posestnik in obrtnik« na upravo »Večernika«. 4403

Sobo odda

OPREMLJENO SOBO.

lepo, z električno razsvetljavo, oddam eni ali dvema osebam. Vrazova ulica 6. pritličje, levo. 7002

LEPO SOBO

oddam mirnemu gospodu. Razlagova ulica 25. II., desno. 4367

SOBO.

komfortno opremljeno, s kopalnico, ev. s popolno oskrbo ali brez, odda intel. vdova solidnemu gospodu. Naslov v trgovini Schmid, Stolna ulica. 4399

LEPO OPREMLJENO SOBO.

v novi hiši, s popolnoma separiranim vhodom, oddam za 250 Din. Naslov v upravi »Večernika«. 4411

GOSPODIČNO.

boljšega delavca ali železnčarja vzamem na stanovanje. Marija Lešnik, Jezdarska ul. 8, II. objekt, I. nadstr. 4410

LEPO, SOLNČNO SOBO.

popolnoma separirano, takoj oddam. Koroščeve ul. 6/II., vrata 9. 4420

KOT SOSTANOVALCA

sprejemem dva boljša delavca, Loška ulica 5, vrata 7. 4424

BOLJŠEGA GOSPODA

sprejemem kot sostanovaleca v sredini mesta. Jenkova ulica 5, Rozman. 4437

GOSPODIČNO

vzame v popolno, ceneno oskrbo solidna družina. Marija Cerič, Jože-Vošnjakova ulica 19. 4439

V nalem

HIŠA.

novi predelana, se na Pobrežju ob avtobusni progi odda s pritliklami in velikim vrtom. Cena ugodna, upošteva se le boljša in redna stran-ka. Naslov pri upravi lista. 4428

Lokal

LOKAL

tik glavnega kolodvora oddam. Vprašati Aleksandrova cesta 48. mizarstvo. 2771

SOLNČNI LOKAL

oddam poceni. Dravska ulica 10, I., Benet. 4396

ODDAM LOKAL

za trgovino z mešanim blagom in stanovanjem. — Naslov v upravi »Večernika«. 4421

VELIKO, LEPO DELAVNICO

prilagodno za skladišče, oddam v najem. Vprašati, Gosposka ulica 11, pri hišniku. 7903

Službo dobi

DOBRE ORGANIZATORJE

(zastopnike in potnike) iščemo. Socijalno-gospodarska zadruga, Zagreb, Gajeva ulica 17. 4393

IZVEŽBAN PRODAJALEC

za moško konfekcijo in modno branžo se sprejme. Ponudbe z referencami je nasloviti na H. J. Turad, Maribor. 4400

PLETILJO ZA NOGAVICE

in vajenko sprejme pletarna na Tržaški cesti 3 — Maribor. 4409

ZASTOPNIKE

iščemo za razpečevanje brezkonkurenčnega predmeta. Pismene ponudbe pod »50 odst. zaslužek« na upravo lista. 4438

IŠČEM AGILNEGA POSLOVODJO

za trgovino v bližini Maribora. Vešč mora biti v manufakturi, špeceriji, galanteriji, železnini ter z znanjem nemščine in zmožen kavcije v gotovini. Nastop 1. januarja 1934 Naslov v upravi. 4441

Pouk

ENGLISH LESSONS.

Miss Edith Oxley. Krekova ul. 18. II. 4052

Kupujte svoje potrebnosti pri naših inserentih!

V globoki žalosti naznanjamo pretužno vest vsem prijateljem in znan-
cem, da nas je naša nad vse ljubljena mati, teta, gospa

Marija Petan, roj. Zorko

po kratki, mukopolni bolezni, previdena s tolažili sv. vere, v starosti 65 let
v soboto 18. novembra ob 6. uri zjutraj, za vedno zapustila.

Pogreb predrage pokojnice bo v ponedeljek, dne 20. novembra ob 15.
uri iz mrtvašnice na pokopališče na Pobrežju.

Maribor, dne 18. novembra 1933.

Žalujejo: otroci: Vida, Lojzka, Pepca, Joško, Ernest, Slavka Petan, snaha;
Bogoš in Zorko, vnuka; Milan Makar, sreski načelnik, zet. 4443

Zahvala.

Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki so našega dobrega soproga, oziroma
očeta, gospoda

Dr. Antona Muleja

sodnega svetnika v pok. in bivšega odvetnika

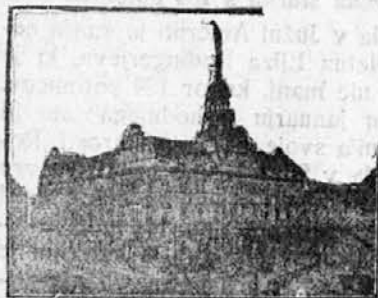
spremili na zadnji poti in vsem, ki so nam ob tem bridkem času kakorkoli
izrazili svoje sočustvovanje.

Posebno se zahvaljujemo preč. duhovščini, zdravniku gospodu dr. Ma-
rinu, mestni občini z gospodom županom dr. Fran Lipoldom na čelu, urad-
ništvu okrožnega in okrajnega sodišča ter drž. tožilstva z gg. dr. Žilher-
jem, dr. Lešnikom in dr. Jančičem na čelu, gg. odvetnikom, Sokolu Maribor-
Matica, vsem ostalim korporacijam in vsem darovalcem prekrasnega cvetja.

V Mariboru, 18. novembra 1933.

4443

Žalujejo ostali.

POSJOJILNICA R. Z. Z. O. P. MARIBOR, NARODNI DOM

Ustanovljena l. 1882.
Stanje hranilnih vlog 70 milijonov Din
Rezervni zakladi 8.800.000 Din

Sprejema hranilne vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje najkulantneje. — Rentni davek plačuje iz svojega.

PERJE

sivo, čohano kg Din 25-
Pol puh bel kg Din 95-
Puh siv kg Din 100-
Puh bel, najfinejši kg Din 220-
Vse kemično očiščeno!

Eksportna hiša „Luna“, Maribor

Kožuhovina

Perzijanci	od Din 115- napr.
Whitcat (morski lev)	„ 550- „
Skunks	„ 140- „
Walahi	„ 110- „
Svizec (Murrelet)	„ 120- „
Tiulenj (Seal)	„ 40- „
Biberet	„ 35- „
Nutriet	„ 80- „
Kitt Klamen Karakull	abla od „ 480- „

Samo strokovno izbrano blago dobite pri

Petru Semku
krznarja
Maribor, Gosposka ul. 37

SPORTNE MAJCE

„Telemark“

praktične za velike in male
dobite že od D. 28- naprej

C. Büdefeldt
Maribor, Gosposka ul. 4

Cvetlice

vence in šopke
dobite najceneje
v cvetličarni

Požar, Tyrševa 36
palača Ban. hran.

JOSIP KAGER, MARIBOR
VETRINJSKA ULICA 30

izdeluje

dragulje in zlatnino

Predeluje stari nakit po modernih vzorcih.

Popravila najcenejšel!

Popravila najcenejšel!

Zahvala

Za pismene izraze priskrbenega sočutja, darovalcem
vencev in šopkov in vsem, ki so spremili na zadnji
poti našo iskrenoljubljeno hčerko

Rado Jakovljevič

soprogo inž. kapetana

se tem potom prav priskrbeno zahvaljujemo.

Rodbini: Fran Novak, Maribor, Velja Jakovljevič,
Zelenika.

Pisarniški papir

in pisarniške potrebščine
kupite najboljše v

TISKOVNI ZADRUGI
MARIBOR

Aleksandrova c. 13

Javna zahvala.

Prijetna mi je dolžnost zahvaliti
se zavarovalnicama „VARDAR“
in „TRIGLAV“ za kulantno po-
stopanje in za dobro likvidacijo
škode, ki sem jo utrpel na svo-
jem 6 sedežnem Tatra-avtomo-
bilu, ki je bil zavarovan pri
„Triglavu“. Vsled gornje ugotov-
itve priporočam obe imenovani
zavarovalnici vsakomurnajtopleje.

M. Kohnjec, tovarnar
Maribor

2000
volnenih
čepic

po 5 Din dobite samo v
Trpinovem bazaru

Za zgradnjo tekstilnega podjetja iščemo

tovarniške obiecte

v izmeri približno 2000 m² zazidane ploskve, kakor
tudi velike postranske prostore v Mariboru ali v naj-
bližji okolici v najem, event. pa jih tudi kupimo.
Ponudbe pod šifro „Tekstil 62“ na upravo lista. 4425

Preselitveno naznanilo!

Dovoljujem si svojim cenjenim strankam in dru-
gemu občinstvu naznaniti, da sem s 15. novembrom
preselil svojo čevljarstvo delavnico na **Kralja Petra**
trg št. 6 (Pokojninski zavod). Potrudil se bom cenj.
stranke zadovoljiti z dobrimi meterijalom in solidnimi
cenami. — Za obilen obisk se priporoča

Avzug Gusel, čevljarški mojster

Prevzem trafike

Z današnjim dnem prevzame trafiko Gnus v
Gor. Gosposki ulici novi lastnik **M. Jerman**,
ki se cenjenemu občinstvu toplo priporoča.

Čitajte „Večernik“!

Opravična številka: E IX 3206/32-40

Dražbeni oklic

Dne 20. decembra 1933 ob 10. uri bo pri podpisnem sodišču v sobi
št. 11 dražba nepremičnin

Zemljiška knjiga 1. Sp. Radvanje II. del Tezno vl. št. 66 2. 1/2 Sp. Rad-
vanje II. del Tezno vl. št. 219 3. Razvanje vl. št. 174
4. Digoše vl. št. 446 5. 1/2 Počehova vl. št. 75
Cenilna vrednost: ad 1. Din 270.510- ad 2. Din 232.200- ad 3.
Din 87.888- ad 4. Din 8.694- ad 5. 58.042-50
Vrednost pritlikline: ad 2. v 1/2 cenilni vrednosti Din 9.070-
Najmanjši ponudek: ad 1. Din 180.340- ad 2. Din 154.800- ad 3.
Din 58.592- ad 4. Din 5.796- ad 5. Din 38.695-

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski
sodišča v Mariboru.

Sresko sodišče v Mariboru, odd. IX.
dne 19. oktobra 1933.

Na višku radiotehnike

Ni vsak poljudni prejemnik. Ako želite nekaj prvovrstnega, oglejte
si pri nas novodošle Radio modele prvih svetovnih tovarn.

Telefunken — Evropa in Svetski super
Hornophon — 3, 4 in 10 cevni Super
Berliner — Standard Super

Neprekosljiva selektiviteta in čistoča zvoka. — Nizke cene.
Odplačila na obroke. Kulantna zamenjava aparatov. Strokovna postrežba.

RADIO-STARKEL, MARIBOR
TRG SVOBODE 6

HRANILNICA DRAVSKE BANOVINE MARIBOR

Centrala: MARIBOR

v lasni novi palači na oglu Gosposke-Slovenske ulice

Podružnica: CELJE

nasproti pošte, prej JUZNOSTAJERSKA HRANILNICA

Sprejema vloge na knjižice in tekoči
račun proti najugodnejšemu obrestovanju

Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vloge pri tej hranilnici Dravska banovina s celim
svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvršuje vse v denarno stroko spadajoče posle točno in kulantno